

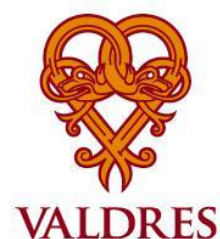
Langtidsprogram

2010 - 2017

Valdres Natur- og Kulturpark

postboks 24 - 2901 Fagernes

Endelig versjon 27.01.2010

INNHOLDSFORTEGNELSE

	Side
0 INNLEDING	3
1 GRUNNLAGET I 10 ÅRS AVTALEN	4
2 LANGTIDSPROGRAMMET – OG DETS OPPFØLGING	6
3 LANGTIDSBUDSJETT	8
4 ADMINISTRASJON OG DRIFT	10
5 INNSATS- OG SATSINGSOMRÅDENE	11
5.0 Generelt	11
5.1 Regional merkevarebygging	12
5.2 Næringsliv - generelt	15
5.3 Landbruk	16
5.4 Reiseliv	19
5.5 Frisk i Valdres	20
5.6 Natur og arealbruk	22
- Stier, løyper og skilting	
- Tilrettelegging for aktivitet	
- Valdres sett fra vegen	
- Stedsutviklingsprosjekt	
- Klima	
5.7 Kulturminner	26
5.8 Kultur	28
5.9 Valdres Vert	30
6 NÆRMERE OM SATSINGSORMÅDENE (Redskaper / virkemidler)	31
6.1 Valdresportalen	31
6.2 Kompetanse	32
6.3 Samferdsel	34
6.4 Tilflytting	36
6.5 Hytter	38
7 OPPSUMMERING OG FORSLAG 2010	39
Vedlegg:	
1. Gjennomføringsavtalen med Oppland fylkeskommune	40
2. Samarbeidspartnere	42
3. Organisasjonsskisse	47

O. INNLEDNING

Valdres Natur- og Kulturpark (VNK) er en bygdeutviklingsregion som gjennom langsiktig merkevarebygging knyttet til natur- og kulturverdier – og lokal styring – skal gi økt verdiskaping og livskraft i lokalsamfunnet. Samtidig tar Valdres vare på og utvikler viktige verdier av lokal, nasjonal og internasjonal betydning for framtidige generasjoner.

VNKs hovedfundament bygger på en 10 årig avtale (charter) som alle Valdreskommunene, samt Valdres Næringsforum BA har sluttet seg til, og som skal følges opp med årlige handlingsprogrammer.

VNKs langtidsprogram 2007-2017 er en 10 års tiltaksplan for oppfølging av 10 års avtalen om VNK, og denne er inndelt i følgende avsnitt:

1. Grunnlaget i 10 års avtalen
2. Langtidsprogrammet – og oppfølgingen av dette
3. Langtidsbudsjett
4. Administrasjon og drift
5. Innsats- og satsingsområdene
6. Nærmere om satsingsområdene
7. Oppsummering og forslag 2010

I tillegg følger 3 vedlegg:

- Gjennomføringsavtalen med OFK for 2010 – som gir en samlet oversikt over samarbeidstiltak som er knyttet til de politiske resultatomål i OFKs regionale handlingsprogram i avtalen.
- Samarbeidspartene – som gir en oversikt / omtale av VNKs viktigste samarbeidspartnere, og hvordan disse er relatert til VNKs innsats- og satsingsområder.
- Organisasjonsskisse for VNK

Hensikten med langtidsprogrammet er å få fram en best mulig oversikt over de tiltak som skal / bør gjennomføres i avtaleperioden, slik at disse gjennom 10 års perioden kan vurderes og prioriteres i tid og innen de årlige budsjetttrammer.

Positive effekter er en mer målrettet langsiktig oppfølging og større forutsigbarhet i gjennomføringen. Programmet vil også gi større forankring i det Valdresrådet / Utviklingsstyret gjennom året – som temasaker – kan få drøftet og vurdert de ulike innsats- og satsingsområder – med hensyn til status og videreføring.

Langtidsprogrammet vil således være et dynamisk program over tid, og de årlige handlingsprogram vil bli fastsatt ved den årlige rullering av langtidsprogrammet.

1. GRUNNLAGET I 10 ÅRS AVTALEN

Hovedfundamentet for VNK's virksomhet er en 10 årig avtale med et overordnet strategi- og verdigrunnlag der det er skissert mål og strategier for viktige innsatsområder som støtter opp om merkevarebyggingen med en del underpunkter.

Visjonen for Valdres i 2017 er:

- Valdres har et lønnsomt, variert og framdriftsrettet næringsliv basert på høy kompetanse.
- Valdres Natur- og Kulturpark er landets sterkeste regionale merkevare.

Hovedstrategien i langtidsprogrammet er:

- **Alle tiltak i VNK skal bidra til å bygge merkevaren Valdres – og således bidra til økt verdiskaping og livskraft.**

Andre overordnede strategier er:

- Valdres skal i merkevarebyggingen prioritere landbruk, reiseliv, foredling, helse og kultur
- Valdres skal ta tak i sin egen utvikling.
- Valdres skal utvikle sine egne konkurransefortrinn
- Valdres skal strekke seg lengre og bli bedre enn andre på utvalgte områder.
- Valdreskvalitet i alle ledd

og det er svært viktig å få forankret dette i både næringsliv, kommuner og befolkning.

En viktig strategi er det også at VNK forsøker å forankre konseptet hos alle sine samarbeidspartnere, og at disse også aktivt trekkes inn i utførelsen av oppgavene.

Vedr **merkevaren** har prosessen resultert i enighet om

- **Valdres** – som merkevarenavn
- **Valdres skjerper sansane** – som slagord

og ut fra dette er det utviklet en logo og grafisk design, som det er knyttet kvalitetskrav til å bruke.

Verdigrunnlaget i merkevarebyggingen er at Valdres skal ha spesiell fokus på:

- **Miljø** – merkevaren Valdres skal bygges på miljøbevissthet og en definert miljøstandard. Miljøspørsmål skal også fokuseres kvalitetsstandarder som utarbeides av den enkelte næring.
- **Kultur** – merkevaren Valdres skal bygges på en identitet knyttet til vår sterke lokale kultur. Her vektlegges det vide kulturbegrepet som omfatter alt fra tradisjonskultur og kulturminner, til et åpent møte med det moderne kulturuttrykket i Valdres. Våre kvalitetsstandarder skal til

sammen synliggjøre vår rike matkultur, håndverskultur, byggetradisjoner, kulturlandskap, stølskultur, billedkunst, musikk, dans, lyrikk og fortellertradisjoner.

- **Det gode og moderne Valdres** – merkevaren Valdres skal ha sitt utspring i vårt lokalmiljø, et lokalmiljø som det vil være positivt å identifisere seg med. De gode opplevelser og det aktive liv skal være framtreddende. Valdres skal utvikle urbane kvaliteter. Merkevaren må appellere til vår felles drøm om det gode liv. Service og vertskapsrollen skal prioriteres i alle kvalitetsstandarder.

Innsats- og satsingsområder

Det er i 10 års avtalen skissert mål og strategier for viktige innsatsområder som støtter opp om merkevarebyggingen. I tillegg er det i prosessen også fokusert på en del satsingsområder – som mer har karakter av å være viktig redskaper / virkemidler for å nå våre mål.

Innsatsområder	Andre satsingsområder
1. Merkevaren Valdres	1. Valdresportalen
2. Næringsliv - generelt	2. Kompetanse
3. Landbruk	3. Samferdsel
4. Reiseliv	4. Tilflytting
5. Frisk i Valdres	5. Hytter og Fritidsbygg
6. Natur- og arealbruk	
7. Kulturminner	
8. Kultur	
9. Vertskapsrollen	

I avsnitt 5 og 6 er det gitt en nærmere omtale av innsats- og satsingsområder.

Forankring av 10 års avtalen

10 års avtalen ble godkjent av alle seks valdreskommunene og Valdres Næringsforum BA i forkant av etableringen av VNK våren 2007. Oppland fylkeskommune (OFK) har vært svært viktig støttespiller både i ide- og gjennomføringsfasen med etableringen av VNK. Videre har 4 statsråder støttet opp om initiativet med VNK i eget brev – og både staten og OFK har bidratt positivt med finansieringen av VNK.

Positiv evaluering av avtalen

Høsten 2009 har 10 års avtalen blitt evaluert, og evalueringen viser at Valdres Natur- og Kulturpark så langt er kommet relativt godt ut etter de 2 første år i 10 års perioden, og at konseptet i avtalen synes å være en god metode / strategi for å få til en langsiktig og målrettet merkevarebygging som skal gi verdiskapning og livskraft.

Evalueringen støtter således opp om hovedstrategiene og verdigrunnlaget. Utover ovenstående justering av innsats- og satsingsområdene er det enighet om større innsats for å få bedre forankring, mer målrettede prioriteringer og at det utarbeides et langtidsprogram for tiltak (*dette dokumentet*).

2. LANGTIDSPROGRAMMET – OG OPPFØLGINGEN AV DETTE

Langtidsprogrammet er et 10 årig program for alle arbeidsoppgaver og tiltak i hele 10 års perioden for å nå de mål vi har for 2017. I programmet vil alle tiltak etter hvert bli plassert mht tid og omfang – med sikte på at vi kommer over i en målrettet satsing – der den årlige rullering av programmet blir neste års handlingsprogram.

Dette vil også gjøre det lettere å fokusere på tidsfrister og oppfølgingsansvar – der de årlige prioriterte tiltak inngår i en langsiktig strategi.

Det er viktig at disse langtidsprogrammene er dynamiske, slik at nye tiltak kan innarbeides og strategier evt. kan endres. Forankringen kan også bedres ved at programmene for de respektive innsatsområder følges opp gjennom året som temasaker i Utviklingsstyrets møter.

Selv om det kan være vanskelig å se langt fram i tid krever VNK konseptet at vi tar denne utfordringen, og at daglig leder og hans respektive fagfolk får et ansvar for å holde de 10 årige fagprogrammene oppdatert mht status og nye aktuelle tiltak og muligheter – herunder å ha en reserve / idébank.

Vedr oppfølgingen av langtidsprogrammet vises for øvrig til

- Valdres skal bli best i Norge på:
 - Regional merkevarebygging
 - Stier, løyper og skilting
 - Valdresportalen
 - Støling
 - Ryddig og attraktiv region
 - Frisk i Valdres

Dette er Valdresrådets spesielle ambisjoner utover prioriteringene i innsats- og satsingsområdene.

- Forholdet til andre planer
Langtidsprogrammet er knyttet opp mot andre planer og program – jfr. OFKs nye planstrategi, OFKs årlige regionale handlingsprogram, strategiplaner for Fjellregionsamarbeidet og andre regionale og kommunale planer mv.

Spesielt viktig å få koordinert den årlige rullering av vår 10 års tiltaksplan med OFKs regionale handlingsprogram i årlige gjennomføringsavtaler med OFK – jfr. vedlegg 1

- Høring
I tidsrommet 25.10.-25.11 gjennomføres årlig en høringsrunde i kommunene, Oppland fylkeskommune, Valdres Næringsforum og andre regionale aktører på satsingsområdene, langtidsprogrammet og de årlige

handlings programmer. De samme høringsinstanser kan også ved behandlingen av årsmeldingen og gjennom året gi innspill på hvilke tiltak og oppgaver som bør prioriteres.

- Oppfølgingsansvar

Daglig leder har ansvaret for å tilrettelegge for den årlige rullering av langtidsprogrammet og for oppfølgingen av de årlige handlingsprogrammer etter at dette er vedtatt av Valdresrådet.

Daglig leder har for øvrig budsjettansvar og fullmakt til å foreta bestillinger og gjennomføre endringer innen de gitte rammebeløp for de respektive innsats- og satsingsområder. (Dette med unntak av festivalmidlene som fordeles av Utviklingsstyret).

Utviklingsstyret har fullmakt til – innen den totale budsjettramme – å ta stilling til endringer / justeringer mellom satsingsområdene

Høvdestølen (Hugakøllin Rundemellen) fra Rødalen i Vang

3. LANGTIDSBUDSJETT

VNK's langtidsbudsjett er basert på at både kommunene, OFK og staten bidrar med forutsigbare beløp, og nedenfor er både det anslåtte regnskap for 2009, budsjett 2010 og langtidsbudsjett 2011-2012 ¹⁾ vist (i 1000 kr):

	Anslag Regnskap 2009	Budsjett 2010	LTB 2011	LTB 2012
A INNTEKTER				
1. Generelle				
a) Kommune-tilskudd	3500	3500	3500	4100
b) OFK	2800	2800	2800	2950
c) Statlige midler				
Småsamfunn	1500			
Sentrale BU midler	500			
Andre statlige midler		500	1500	2000
d) DA midler	1000	500		
e) Egne midler	400	400	400	400
f) Diverse	150	200	200	200
<i>Delsum A 1</i>	<i>9850</i>	<i>7900</i>	<i>8400</i>	<i>9650</i>
2. Øremerkede midler				
a) VSP kulturminner	2341	2560	1500	1500
b) BU- forvaltning	760	760	760	760
c) Andre øremerkede midler	4205	2690	2000	2000
<i>Delsum A 2</i>	<i>7306</i>	<i>6010</i>	<i>4260</i>	<i>4260</i>
3. Bruk av fond		2372	2275	1452
4. Totale inntekter	17156	16282	14935	15362
B UTGIFTER				
1) Lønninger	5430	5647	5873	6107
2) Driftsutgifter	1370	1425	1482	1543
3) Tiltak – VNK finansiert	4017	4757	4877	5009
4) Tiltak – Ekstern finansiert	5709	4453	2703	2703
<i>Delsum B1-B4</i>	<i>16626</i>	<i>16282</i>	<i>14935</i>	<i>15362</i>
5) Avsetning til fond	530			
6) Totale utgifter	17156	16282	14935	15362
C FOND				
1. Inngående balanse	10919	11449	9077	6802
2. Årsresultat / bevegelse fond	530	-2372	-2275	-1452
3. Utgående balanse	11449	9077	6802	5350

1) Det er tidligere angitt et langtidsbudsjett fram til 2017, men i det tallene ennå er så vidt usikre er budsjettet her begrenset fram til 2012.

Kommentarer:

- A 1 a) Kommunale tilskudd fastlegges i samarbeidsavtale mellom kommunene for 4 år om gangen – beløpene er faste uten indeksregulering.
Nivået har netto aldri vært lavere siden slutten av 1980 årene – og utgjør nå mindre en 0,5 o/o av kommunebudsjettene (tidligere på 1990 tallet var andelen ca 1,5 o/o.)
I samarbeidsavtalen for 2008-2011 er det holdt åpent for økning til 3800' årlig om OFK økte sine tilskudd til partnerskapsavtale m.v.
- A 1 b) OFK bidrar årlig med 2,5 mill.kr. i partnerskapsmidler og 300' til regionkoordinatorstillingen. Disse beløp har vært uforandret siden 2003.
- A 1 c) Staten har i årene 2007-2009 bidratt med 2 mill.kr. i småsamfunnsmidler og sentral bygdeutviklingsmidler – som bortfaller f.o.m. 01.01.2010. Ennå er ingen nye statlige ordninger etablert.
- A 1 d) DA midlene er på det nærmeste oppbrukt, og VNK har årlig mottatt 1.175 mill.kr. til hhv merkevarerbygging (1000') og helseprosjekt (175') – det siste inngår i 2 c). Et restbeløp på ca 500' vil ventelig bli overført VNK i 2010
- A 1 e) Egne inntekter er i det alt vesentlige renteinntekter
- A 1 f) Her inngår andre inntekter – som kan brukes generelt (d.v.s. som ikke er øremerkede).
- A 2 a) Verdiskapningsprogrammet for kulturminner varer t.o.m. 2010, men det er i LTB budsjettert med at vi får en videreføring av ordningen – her anslått til 1500' pr år.
- A 2 b) Forvaltningen av BU – ordningen er en prøveordning – som vi håper blir videreført framover.
Begge disse to ordningene (A 2 a) og b) samt tilskuddene i A 1 c)) ble omtalt i brevet fra de 4 statsrådene som positive statlige bidrag til VNK konseptet.
- A 2 c) Dette er bidrag fra andre til ulike øremerkede formål.
- A 3 Det er bidrag til de årlige budsjetter fra fond.
- B Utgiftene er inndelt i lønninger, driftsutgifter og tiltak fordelt på VNK og ekstern finansierte. Fordelingen på innsatsområder i 2010 er det nærmere redegjort for i avsnitt 7
- C Fondet pr 01.01.09 omfatter alle bundne fond og kapitalfond det tidligere Regionrådet hadde pr. 31.12.06 på 6423' pluss de 4496' som er tilført i 2007 og 2008 – dvs. totalt 10919'.
Et kommuneutviklingsfond på 2810' – ubundne fond pr. 31.12.09 – disponeres av regionstyret. Dette vil i 2010 bidra med 200' til Valdres Næringshage AS og 300' til prosjekt "Trafikkskapende arbeid Fagernes lufthavn 2010-12" utover de beløp som bevilges av VNK

Det er svært viktig at VNK snarlig kommer i dialog med staten og OFK om videreføringen av VNK i resten av 10 års perioden etter at oppstartsperioden nå er over.

Dette gjelder både i form av:

- Årlige tilskudd (generelle til VNK konseptet)
- Videreføring av kulturminnesatsingen (VSP)
- Videreføring av den interkommunale BU ordningen.

4. ADMINISTRASJON OG DRIFT

Administrasjonens og daglig leders hovedoppgave er å tilrettelegge for en best mulig måloppnåelse av 10 års avtalen om VNK gjennom oppfølging av dette langtidsprogram, og ved gjennomføring av de årlige handlingsprogrammer som blir en rullering av langtidsprogrammet.

Arbeidsoppgavene består av bl.a.:

- Overordnet styring / arbeidsledelse / politikkutforming
 - Løpende oppdatering av langtidsprogrammet
 - Utarbeidelse / gjennomføring av årlige handlingsprogram
 - Inngåelse av partnerskapsavtaler
 - Delegering av myndighet
 - Arbeidsledelse
 - Arbeidsfordeling – kommuner / andre samarbeidspartnere
 - Finansiering / økonomistyring
 - Årsmelding / rapportering
- Forberedelse, gjennomføring og oppfølging av møtevirksomhet
 - Valdresrådet, Utviklingsstyret, regionstyret, merkevarestyret, adm. samordningsmøter, internmøter m.v
- Forhold til omverdenen
 - Videreutvikling av natur- og kulturpark nettverket
 - Euromontana – støling mv.
 - Fjellregionsamarbeidet
 - Kommunene / ordfører – rådmannsutvalg
 - Næringsliv
 - Samarbeidspartnere Valdres Næringsforum, Valdresmusea, Valdres Destinasjon, Valdres Næringshage, OPUS, VVS, mv
- Samordning / koordinering OFK
 - Planstrategi / regionalt handlingsprogram (RHP)
 - Gjennomføringsavtaler
 - Regionkoordinatorfunksjonen
- Informasjon utad / innad
- Personaladministrasjon / arbeidsavtaler mv
- Stabsfunksjoner: Ekspedisjon, post, data, regnskap, arkivering og service
- Sekretariatsfunksjoner: rådmannsutvalg, salg av administrative tjenester mv.

De fleste av disse arbeidsoppgavene vil bli aktuelle i hele 10 års perioden, men i 2010 vil det ventelig bli spesiell fokus på

- Videreutvikling av dette langtidsprogrammet og tilpassing til OFK's nye planstrategi
- Finansiering – framtidige løsninger for fullfinansiering
- Håndheve at det ikke gis generell finansiering til eksterne samarbeidspartnere
- Politisk innsats vedr videreføring av verdiskapningsprogrammene for kulturminner og BU ordning.

- Arbeid med å få utarbeidet felles retningslinjer og kriterier for natur- og kulturparker i Norge

5. INNSATS- OG SATSINGSOMRÅDENE

5.0 Generelt

I 10 års planen og langtidsprogrammet for 2010 og framover er hovedsatsingsområdet:

Regional merkevarebygging

og alle de øvrige innsatsområder og tiltak i VNK skal bidra til å bygge merkevaren Valdres – og dermed bidra til økt verdiskapning og livskraft.

Disse innsatsområdene er inndelt slik:

• Næringsliv generelt	• Natur- og arealbruk - og herunder
• Landbruk - og herunder	- Stier, løyper, skilting
-Landbruksforum	-Valdres sett fra vegen
-Støling	-Stedsutviklingsprosjekt
-BU –ordning	-Klima
• Reiseliv	• Kulturminner
• Frisk i Valdres	• Kultur
	• Valdres Vert

der det ovenfor er markert at det innunder de respektive innsatsområder kan legges inn spesielle programområder – som f.eks Støling, Valdres sett fra vegen, Klima m.v.

I tillegg til innsatsområdene er det en del satsingsområder (redskaper / virkemidler) som er viktige for å følge opp for å nå de oppsatte mål i charteret og for å ivareta den regionale oppfølging. VNK har i denne sammenheng satset på følgende satsingsområder som er nærmere beskrevet i avsnitt 6:

• Valdresportalen	• Tilflytting
• Kompetanse	• Hytter og Fritidsboliger
• Samferdsel	

Vedr. både innsats- og satsingsområdene er intensjonen etter hvert å få etablert langsiktige programmer for hvordan en skal nå målene VNK har satt seg for 2017.

For hvert innsats- og satsingsområde vil de respektive fagansvarlige bli ansvarlige for å være à jour med status, nye trender og det som skjer – langtidsprogrammene for de respektive områder blir således dynamiske dokumenter.

Programmene for de ulike områder vil også bli behandlet som egne temaer i Utviklingsstyrets møter – dette vil gi god forankring samtidig som Utviklingsstyret vil få et langt bedre grunnlag for sine prioriteringer.

5.1 Regional merkevarebygging

Mål og visjoner

Valdres Natur- og Kulturpark skal bli landets sterkeste regionale merkevare

Posisjon: Det rike mangfoldet av sterke sanseopplevelser og inntrykk

Status

I 2009 er det gjennomført den største merkevarekampanje i Valdres noen gang igjennom følgende elementer:

- Sanseriket Valdres – bilag i VG 23 april/ 8 april i avisa Valdres ca 230' eks
- Spesialutgave til pressen, turoperatører og andre aktuelle målgrupper 6'
- Valdres.no, informasjonsavisen i fulldistribusjon 10' eks
- Valdres temaguide – opplag 70' fordelt - nynorsk 32', bokmål/ engelsk 38'
- Valdres temaguiden fulldistribuert til alle husstander i Valdres 8'
- Valdresdagen i Oslo – ca 12000 besøkende – 25 april
- Annonsekampanje i VG fra 15. april til 10. August, meget gode testresultater
- Heldekkende buss med profil av sansene og Sanseriket Valdres, samarbeid JVB
- Pressekonferanse 6. januar på reiselivsmessen på Lillestrøm, representert med over 60 medier, samt 4 pressetreff i Oslo med bra respons og oppslag
- Den kortsiktige virkningen av merkevarekampanjen har vært meget vellykket og tilbakemeldingene er høy omsetning og positive tilbakemeldinger fra alle sektorene som deltok i årets kampanje
- Ny nettsider på www.valdres.no/valdresportalen, hvor økningen etter omlegging (sep 09) med over 80% nye brukere, samt implementert mer av merkevare designet, slik at alle elementer som lages av VNK har en rød tråd

Strategier

- Klargjøre retningslinjene for bruken av valdreslogoen samt andres bruk.
- Avklare forholdet mellom hovedlogoen og Valdreskvalitetsmerke, slik at kommunikasjonen ikke blir misoppfattet.
- Få etablert flere merkevareorganisasjoner - bl.a. for kultur.
- Bruk av sosiale medier og elektronisk formidling gjennom portalen. Nærhet til den enkelte bruker igjennom nett dialog. Utvikle mot mobil og andre elektroniske tjenester med basis i nettportalen.
- Utvikle digitale medier på nett i sammen med aktuelle aktører, herunder følge med i den nye virtuelle nettverden. Utvikle nett-tv. Interaktive brosjyrer. Salgsartikler gjøres tilgjengelig med valdresdesignet igjennom aktører.
- Utvikle konsepter som f. eks. "Eg bryr meg" til holdingsendring arbeid og påvirkning
- Fortsette den gode trenden med å bygge merkevaren Valdres. Igjennom merkevaren styrke de satsningsområdene som VNK har og skal ha ansvaret for - i nært samspill med de aktørene dette berører.
- Rullerende kommunikasjonsstrategi som revideres hvert år som "internt verktøy" Fokus mot kommunene og innbyggerne, samt forsette pressestrategien
- Styrke merkevarekampanjen med målrettede tiltak og især utadrettet markeditiltak for større påvirkning inn mot Valdres. Derved styrke Valdreslogoen, valdresidentiteten og hva Valdres består av og kan tilby de ulike målgrupper.
- Resultatorienterte tiltak i merkevarebyggingen

10 årig tiltaksplan

Tema og beskrivelse av tiltak	Kostnader (årlig)	Ansvarlig for gj.føring	Samarbeids-partnere	Prioritering i tid 2010-2017	OPPNÅELSE MÅL 2010
5.10 Generelt • Oppdatering av 10 års tiltaksplan		VNK	Utviklingsstyret	2 ganger pr år	
5.11 Forvaltning av merkevare Logo/designprogram • Revidere designmanual • Avklaring drage logo/V.kval.merk • Kommunedesign	15'	VNK		2010-17 Mål	30.4.2010 30.6.2010 Alle komm,
5.12 Merkevareorganisasjoner • Etablere / videreutvikle • Kvalitetskrav / merkekriterier • Kommunene merkev.aktører • Merkevarestyret • Kultur / festivaler • Fremtidige ordganisasjoner	500'	VNK	Valdres Destinasjon Valdres Mat Valdres Kvalitet Nye / potensielle		Egen Markplan 10 Klar 30.1.10
5.13 Produktutvikling • Utvikling av Valdresportal					
5.14 Merkev.bygg og kom.strat • Elektronisk kommunikasjon Databasestrukt/nettbrukere • Presse/infoarbeid Elektronisk kommunikasjon Pressemeldinger 2xmnd Direkte mot spesielle media • Valdres.no Intervall 2xårlig nov-juni Kommunalt samarbeid	10' 150' 70' 100'	VNK, Fagkons, webred VNK	Opparb. system Arkiv Kontaktbank	2010-17 2010-17 2010-17	12 brev årlig 4 pressetreff 24 meldinger 2 papirutg 2 elektr utg.
5.15 Profilering / markedsføring • Merkevarekampanjer • Hyttedrømmen TV2x6 • Valdresdagen, profilmateriell • Samhandling fagenheter	390	VNK VNK Alle fagenh	Møter smrbpart Samkjør handlpl	2010-17 2010-17	3 bilag 200' oppsl nett 15' besøkende mark.plan 10 Klar 15.1.10
Totalt VNK (Arb.res) Tiltak	2000 (815) 1185				

Spesielle temaer i 2010

Nedenfor er det foreslått spesielle temaer for 2010. og på neste side er det gitt en omtale av samhandlingen mellom merkevarebyggingen og ulike fagenheter.

- Hytteeiere / potensielle nye, lokalmat, festivaler
- Tilflytning, bo, jobb og næringsliv
- Hyttedrømmen TV2 serien, 6 programmer 2010
- Benytte mediekanaler som eks. bilag som vi er alene om, for at budskapet skal ha størst oppmerksomhet. Det må sees opp mot alle andre tiltak.
- Ha en tydelig rød tråd igjennom alt en gjør av tiltak, og at det er fundamentert inn til at en oppnår både kort og langsiktig effekt, hvor langsiktigheten vektlegges, resultat orientert.

- Spisse budskapene for størst mulig oppmerksomhet, innovativ og dynamisk.
- Vektlegge markedskommunikasjon på målgruppen(e) premisser for respons. Den visuelle presentasjonen er vesentlig for oppmerksomhet og budskapet(ene).
- Holdningsskapende kampanjer igjennom for eks. konseptet "Eg bryr meg"

Samhandling mellom merkevarebygging og fagenhetene

- Utvikle "Eg bryr meg" konseptet til å skape holdningsendring, forståelse og begeistring hos innbyggerne. Ut fra dette få visualisert at Valdres igjennom merkevaren er en "bryr meg region" - du er mer enn velkommen og vi trenger deg!
- Utvikle webportalen og optimalisere denne.
- Forsette merkevarebyggingen og få videre fremdrift ovenfor barnehager og skoler, som er grunnfjellet i Valdres sin fremtid. Holdningsskapende arbeid igjennom "Eg bryr meg" og "Bruk hue" kampanjen som tar opp mobbing igjennom digitale medier. La ungdommen få et talerør igjennom nettportalen og få påvirke sitt felt igjennom merkevarebygging for synlighet av arbeidet. Jfr. "Ung i Valdres" (kap. 6.2)
- Styrke tradisjonelt landbruk, foredlingsbedriftene, med merkevaren som spydspiss. Få frem lokalmaten slik at omsetning skjer lokal og tilbudet er optimalt. Valdres Matforum arbeider for eget bilag / brosjyre og derved en del av merkevareprofilen som startet i 2009.
- Merkevaren må være plogspissen til at tilflyttingen får høyere oppmerksomhet og synlighet. Det må tas grep som gjør Valdres mer synlig på; hvordan skape tilflytting, hvorfor skal en tilflytter velge Valdres, hva kan Valdres tilby, hvordan følge opp en tilflytter, hva kan Valdres tilby i forhold til andre regioner, hvilke muligheter for næringsetablering og hva slag tilflyttere trenger Valdres. Få kunnskap om personell som kan utvikle Valdres, men også la dem komme til. Valdres har mange "gode kort på hånden", men holdningsendring må til. Samspill med merkevaren mot næringslivet i forhold til tilflytning/ etablering er viktig..
- Få en enda bedre utnyttelse av valdresvertene gjennom merkevaren. Disse må følges opp å bli synlige og vektlegges. De er viktige ambassadører for Valdres, her bør et eget forum og kommunikasjon med hver enkelt valdresvert etableres/styrkes.
- Valdresdagen er et element i merkevarebyggingen, og det legges opp til en større bredde på neste Valdresdag, ref til temaforslag for 2010
- Bilag, som innstikk i aviser, er meget viktig, og dette skal styrkes opp mot nettsidene som er blitt optimalisert, samt bruk av sosiale medier og egne nyhetsbrev. Kontaktprisen på årets bilag i VG var kr 1.09 og lavere kontaktpris kan ikke oppnås, når en legger til grunn produksjon, trykk og distribusjon, samt at Valdres har et stort behov for å formidle hva innholdet består av.
- Styrke kommunikasjon til kommunenes ansatte og bedre forståelse av hva VNK arbeider med mot innbyggerne. Styrke info/kommunikasjon mot dagens hytteeiere for økt hyttebruk
- Viktig å få synergier ved å samspille, se Valdres i sin helhet og derved få størst ressursutnyttelse og økonomiske gevinster gjennom merkevarebyggingen.
- Forsette å få frem gard og støl, stavkirker/kulturminner som en del av merkevarebygging, samt rettet det inn mot de til enhver tid temabaserte aktiviteter i merkevarebygging som rullerer fra år til år.
- Forstreke både internt og eksternt samhandling i merkebygging

5.2 Næringsliv - generelt

Dette innsatsområdet omhandler næringslivet generelt og spesielle næringer med unntak av landbruk og reiseliv som er spesielt fokuserte innsatsområder i avsnittene 5.3 og 5.4.

Mål og visjoner

I Valdres skal næringslivet gjøre "Valdres" til landets sterkeste regionale merkevare og bidra til at Valdres i framtiden forbindes med soliditet, kvalitet og pålitelighet.

Status

Det tidligere Regionrådet og VNK har spesielt hatt fokus på tilretteleggende tiltak og rammevilkår for næringslivet – jfr. E16, etablering av Fagernes lufthavn og arbeidet med differensiert arbeidsgiveravgift.

Videre har VNK bidratt til etablering av merkevareorganisasjoner som Valdres Kvalitet og Valdres Mat – jfr. avsnitt 5.12, og har i flere år hatt partnerskapsavtaler med så vel Valdres Næringsforum BA som Valdres Næringshage AS. (VNH)

Strategier

VNKs viktigste oppgave overfor næringslivet er å få til økt verdiskapning gjennom merkevarebygging i tillegg til for øvrig å arbeide for best mulig rammevilkår mv sammen med bl.a. Valdres Næringsforum BA.

Det er spesielt viktig å støtte opp om det med å øke den lokale foredlingsgrad av både mat, opplevelse, utmark og tømmer og å få til felles merkevarebygging til beste for alle næringene i Valdres.

De tiltak som skal løses i samarbeid med andre – f.eks. Valdres Næringshage AS – skal være relatert til VNK's merkevarebygging og prioritering mht innsats- og satsingsområder

10 årig tiltaksplan

Tema og beskrivelse av tiltak	Kostnader (årlig)	Ansvarlig for gj.føring	Samarbeids-partnere	Prioritering i tid 2010-2017	OPPNÅELSE MÅL 2010
5.2 Generelt Oppdatering av 10 års tiltaksplan		VNK	Utviklingsstyret	2 ganger pr år	
5.21 Næringstiltak - Partnerskapsavtale VNH - Næringslivets dag - Valdresgildet - Miljøsertifisering	300 ¹⁾	VNK VNF/VNH VMF	VNH DnB NOR Fagernes Hot VK og VNK	Vurderes årlig	NY PA m/tiltak Alle komm lisens 2010
VNK totalt (Arb. ressurs)	300				
VNK tiltak	300				

1. I tillegg bidrar regionstyret med 200 i kommunale utviklingsmidler, slik at VNH mottar i alt 500 fra VNK og kommunesektoren

5.3 Landbruk

Mål og visjoner

VNK skal medvirke til at flest mulig i næringen, og i de politiske miljø, inntar aktive holdninger i forhold til nødvendige omstillingsprosesser i landbruksnæringen.

Vi vil legge til rette for en god utvikling / omstilling i landbruksnæringen, som gir grunnlag for å beholde en størst mulig del av dagens produksjon, samtidig som vi kan utvikle nye næringer og skape gode samarbeidsløsninger, i næringen, og mellom næringer.

Det vil være helt avgjørende å legge til rette for en bedre lønnsomhet i den enkelte virksomhet.

- Vi ønsker landbruksproduksjon på flest mulig av dagens 950 driftsenheter, og eller at vi kan utvikle ny næring med gårdens samlede ressurser som grunnlag.
- Vi ønsker en vesentlig økning i lokalt foredlede varer.
- Vi skal ta vare på og videreutvikle vårt spesielle kulturlandskap.
- Vi skal satse på en stor grad av innovasjon og knoppskyting fra virksomheter både i primærproduksjonen og i tilknyttede virksomheter.
- 15 % av matforbruket og av matproduksjonen i Valdres, økologisk i 2015.
- Gode samarbeidsløsninger prioriteres både i landbruksnæringen og mellom de ulike aktører i verdikjeden. Landbruk, reiseliv og foredling bør i større grad utvikle felles strategier som kan medvirke til at disse næringer kan ønske felles gjester velkommen til Valdres.

Status

- Gjennom 2009 har vi hatt en rekke møter og kontakter med landbrukets organisasjoner og med aktører på landbruksområdet for å etablere et samlende forum for alle aktører på landbruksområdet. Det er viktig å legge ressurser i en arena som kan skape forståelse og respekt for ulike ståsted i næringen, og dyrke frem et miljø for felles å finne frem til gode prosjekter / tiltak for landbruket generelt i Valdres.
- Gårds og støls prosjektet har 34 aktive og 18 med i utvida "fyrtårn" prosjekt.
- BU –ordningen er foreløpig forlenget til 31.12.2010. Det arbeides med å få på plass en varig ordning med lokal forvaltning, i samarbeid med en rekke aktører, innen næringen, i forvaltningen og i politiske miljø. BU – styret hadde i 2009 til fordeling 14,6 mill.kr. i rentestøtte og 7,5 mill.kr. i tilskudd. Rammen for 2009 er vesenlig økt ved at ordningen ble tilført ekstraordinær tiltakspakke for å stimulere sysselsetting i bygg og anleggssektor. Alle midler ble fordelt i første halvår og har medført en betydelig byggeaktivitet i distriktet i 2009. Samlet har BU – midlene i 2009 bidratt til investeringer / tiltak for i alt 37,1 mill.kr.

Strategier

- Få avklart om det bør etableres et Landbruksutviklingsforum som en arena for å samle flest mulig innen næringen i felles arbeid mot felles mål og visjoner for næringen.
- Vurdere arbeidsutvalg knyttet til forumet, og evt. arbeidsgrupper på områder der næringen finner det tjenlig å samarbeide om utviklingsprosjekter. Eksempelvis nytt program vedrørende gårds og støls turisme.
- Videre arbeid med en videreføring av BU – ordningen etter 2010.

10 årig tiltaksplan

Tema og beskrivelse av tiltak	Kostn (årlig)	Ansvarlig for gj.f.	Samarbeids-partnere	Prioritering i tid 2010-2017	Merknader, gråsoner
5.3 Generelt • Oppdatering av 10 års tiltaksplan					
5.31 Landbr.utviklingsforum • Få avklart konsept / etablering		VNK	Faglag, prod. lag, Forsøksring, Bioforsk, Kommunene Bu – styret Fylkesmannen	2010	2 møter 2010
5.32 BU ordningen • Driftskonsept • Bygdeutviklingsprogram • Videreføring av BU ordning		VNK v/ Bygdeutv.styret	Faglagene OFK Fylkesmannen Kommunene	2010	
5.33 Stølsdrift – utmarksbeite • Generelt • Prosjekt		VNK	Faglagene Forsøksringen Kommunene Arb.gruppe	2010	
5.34 Gards- og stølsturisme • Prosjekt fyrårn		VNK Fylkesmannen	Tilbydere Destinasjonen	2010	overskotts og omsetningsauke på min 25% - 10 nye produkt, - etablert 5 nye verksemdes Innen 20112
5.35 Profilering / arrangement • Landbruksdagen • Valdresgildet • Valdres landbruksnytt		Forsøksringen V. Matforum	VNK Faglagene Øk. Org., Valdreskvalitet Destinasjonen Fylkesmannen	2010	Bistå arb res 1x avis pr arrangement
5.36 Terroir • Valg av konkurranseplattform • Hva har vi å bygge på ?		VNK	Bioforsk Arb. Gruppe Merkevestyret	2010	Forprosjekt innen gjennomført Innen 31.12.
5.37 Praktisering lovverk mv • Dialog kommuner		VNK	Kommunene Fylkesmannen	2010	Avklaring av felles vilje
5.38 Landbruksutdanning • Initiativ		VNK	Fylkesmannen OPUS	2010	Ny VK1 Utdanning Oppstart 2011
5.39 Generelt / Diverse • Økologisk landbruk • Lokal foredling • Lønnsomhet i landbruket • Tilleggsnæringer • Generasjonsskifte • Kulturlandskap • Kulturminner i kulturlandskap • Energi, fornybar, bioenergi					
Total beløp for VNK (arb.ressurs) Tiltak	440' (240') 200'				Jfr. spesielt 5.34

Nedenfor er det gitt en del nærmere kommentarer til en del av de ovennevnte tiltak:

5.31 Landbrukets utviklingsforum

Forumet hadde ett første møte 6.oktober 2009 - med noe fokus på fag og noe på fremtidig rolle og organisering. Så langt har vi hatt for lite tid til drøftinger over prioritering av tiltak som blir satt i fokus. Det vil være naturlig å prioritere først områder der næringen har et sterkt ønske om samhandling med VNK.

5.32 Bu – ordningen

Videre arbeid med strategier for videreføring av bu – ordningen etter 2010. Her vektlegges samarbeid med Nord Gudbrandsdal. Vi forventer at dette arbeidet vil måtte få vesentlig fokus i første halvår 2010.

Både Landbruksdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet viser til å finne løsninger innenfor rammen som er trekt opp for regionreformen.

Ut fra dette vil fylkeskommunen bli en viktig samarbeidspart, samtidig som vi finner det naturlig å videreføre et godt samarbeid med fylkesmannen.

5.33 Stølsdrift – generell / utmarksbeite

Det har vært arbeidet godt med tilrettelegging for tradisjonell stølsdrift i en rekke år både gjennom prosjekt i Ø. Slidre kommune og gjennom prosjektet Heime og på støle i V. Slidre. Disse prosjekter går nå mot en avslutning og det vil være naturlig å se på muligheten av å lage en felles oppfølging av dette arbeidet.

5.34 Gårds og stølsturisme

Det er tatt initiativ til et forlenget prosjekt, foreløpig for 2010. Prosjektplan er utarbeidet og det så langt er gitt aksept på 160' om medfinansiering fra fylkesmannen, fra prosjektet stølsmidler i Oppland. Det skal også sendes søknad om lokale BU midler.

5.35 Profilering og arrangement

Valdres Forsøksring har lyktes bra med å få til et godt samarbeide omkring Landbruksdagen. Dette arrangementet har potensial til en videreutvikling som det er viktig at VNK støtter opp om. Videre vil det være utviklingsmuligheter både knyttet til arrangementet Valdresgildet og til fagbladet Valdres Landbruksnytt.

5.36 Terroir

Fokus på våre kvaliteter innenfor begrepet Terroir kan være utløsende for verdier fra noen markeder.

5.37 Praktisering av lovverk

Det tas initiativ til en dialog med kommunene om felles praktisering av gjeldende lovverk knyttet til deling, bosetting og konsesjon

5.38 Landbruksutdanning

Det tas initiativ til å avklare behov og muligheter for økt landbruksutdanning med oppstart i 2011

5.39 Generelt / diverse

Her er det listet opp en del tiltak som kan være aktuelle å ta fatt i framover.

5.4 Reiseliv

Mål og visjoner

- Valdres Destinasjon skal være et verktøy for at Valdres skal bli den ledende helårsdestinasjonen i Norge
- bygge merkevaren Valdres på kultur, miljø, egenart og helse.
- være den mest attraktive hytteregionen i Norge.
- tilrettelegge opplevelsestilbud med høy kvalitet.
- videreutvikle festivaler og arrangement.

Strategi

- deltagelse i prosjektet frivilling fellesgodfinansiering sammen med fem andre regioner i Norge 2009 – 2012 (Innovasjon Norge).
- styrke samarbeid med landbruk og foredling.
- utvikle Valdresvert- / vertskapsrollen.
- videreutvikle "Valdres Rundt" til fots, på ski, på sykkel i samarbeid med nærtstående i kommunale regionsentra.
- satse på festivaler og arrangement fundamentert på Valdres
- utvikle merkevarekriterier med miljøfokus, og bygd på Valdres natur
- utvikle merkevarekriterier for medlemmene i Valdres Destinasjon iht. til lokalmat aktivitetstilbud og miljøstandard gjennom Merkevarestyret
- Aktivt delta i gjennomføringen av prosjektet Nasjonal Turistveg Valdresflya og Ikon Gjendeosen
- Arbeide for et interkommunalt medlemskap i Norsk Friluftsråd

10 årig tiltaksplan

Tema og beskrivelse av tiltak	Kostnader (årlig)	Ansvarlig for gj.føring	Samarbeids- partnere	Prioritering i tid 2010-2017	OPPNÅELSE MÅL 2010
5.40 Generelt • Oppdatering av 10 års tiltaksplan	(40)	VNK	Utviklingsstyret	2 ganger pr år	
5.41 Produktutvikling • Fellesgodeprosjekt • "Valdres rundt" fots, sykkel, på ski. • Miljøfyrtårn, eks. alpinanlegg, festivalene, miljøValdres, Fagernes som Beitostølen. • Web booking	10'	VD VD Arrangørene / VNK	VNK, VD AS, VM, VNH VD, VNK, helsekoordinator, kulturminnekonsulent, kommunene, idrettslag osv	2010-2015 2010 - 2017 2010-2015	Jfr 5.63 Jfr 5.63
5.42 Markedsføring • Temaguide • Design. profileringsutsyr	100'	VD	Fjell Norge VNK, VM VD /VNK	2010-2017 2010 - 2017	
5.43 Diverse • Fjellprest • Årlige tiltaksplaner • Merkevarekriterier for medlemsbedrifter	10'	Bispedømmet VD VD, VNK	VNK Innovasjon OFK Merkevare - styret	2010-2012 2011 - 2015	Se merkevare Oppdatert tiltaksplan
5.44 Ikon Gjendeosen	50'	VNK	VD, kommuner, SV	2010 - 2012	Kriterier for 5 bedrifter
Totalt beløp VNK (Arb. ressurs Tiltak)	220' (40') 180				

5.5 Frisk i Valdres

Mål og visjoner

Valdres skal bli en ledende region for systematisk bruk av fysisk aktivitet som fundament for helse, trivsel og opplevelser bland annet gjennom kommunale folkehelsekoordinatorer med høy kompetanse og aktivitetsoversikt i attraktive stillinger, med fire midler og mandat.

Delmål

- Berede grunnen med NAV Oppland for at Valdres blir første fysiotek med livsstilsavklaring for NAV's brukere
- Forankring og utbredelse av treningskontakter som et universelt verktøy uten diagnosefokus.
- Gjøre det enkelt for lag og foreninger, NAV, helsevesen ta folkehelseansvar ved hjelp av treningskontakter i hver kommune.
- Bedre kontakt med lag og foreninger, skape forståelse for folkehelseinvolvering og inkludering av nye grupper og avlønning og skape forutsigbar aktivitetskalender
- Trimløypa som mye brukt sentrumsnært lavterskeltilbud i Valdreskommunene
- Best samordning mellom helsetjenestene i landet
- Rigge for samhandlingsreformen sammen med aktører i Valdres/Oppland

Status

- Partnerskapsavtale med OFK vedr folkehelsekoordinator – 150' pr år
- Fysiotek i 4 av 6 kommuner
- Fysiotekarstillingene har lite frie midler og er lite attraktiv arbeidsplass grunnet små stillinger og vi mister ressurser når mer attraktive jobbtilbud kommer
- Suksess med fysiotek og FYSAK der personalressursene er stabil
- God dialog med Helse i Valdres samt Regionalt Helseprosjekt
- Valdres som forebyggingsregion er befestet nasjonalt. Vestre Slidre i særdeleshet pga satsing på Fysiotek Aktiv
- 150 treningskontakter utdannet i løpet av okt-08-sept-09
- 200 000kr fra NIF til treningskontaktkurs og som avlønning av idrettslag for dette.
- Valdres videregående skole som Norges første skole som aktive benytter dette som forebyggingsstrategi mot frafall, samt at kurset er nedfelt i fagplan for idrett, barne- og ungdomsarbeidere, samt helse-og sosiallinja
- 700 000kr fra Gjensidigestiftelsen går til "Trimløypa som sentrumsnært, attraktivt, enkelt og gratis stimulans til variert lavterskeltrening i hver kommune". Ferdig 2010.
- Oppland er eneste fylkeskommune med partnerskapsavtale med NAV og Sykehus
- Ennå ikke utarbeidet felles handlingsplan for Valdres vedrørende tilrettelegging for aktivitet (stier, løyper, eller skilting)

Strategier

- Forankring av fysiotek og treningskontakter: -kurs, -system-, -bruk og -nettverk i kommuner og lag-/foreninger og NAV/helsetjenesten
- Pådriver for bedre forståelse for utvidet tverrsektorielt folkehelseperspektiv og koordinere personressurser
- Arbeide for frie kommunale midler til lavterskeltiltak til fysiotekene (50 000,-)
- Arbeide med/mot NIF for nasjonalt treningskontaktkurs og sertifisering innen NAV/helsevesen
- Arbeide sammen med Helse i Valdres, Regionalt helseprosjekt, samt Oppland fylkeskommune, primærhelsetjenesten v/ leger og fysioterapeuter og sykehuset innlandet med tanke på best samordning i landet og bruk av fysioteket i større utstrekning.
- Herunder kvalitetssikre helsereformens missing link: lokalmøll for folkehelse
- Arbeide for felles handlingsplan for tilrettelegging for aktivitet (stier, løyper og skilting) med sikte på gjøre Valdres Natur- og Kulturpark landets mest tilgjengelige og attraktive område for tilreisende og fastboende

10 årig tiltaksplan

Tema og beskrivelse av tiltak	Kostnader (årlig)	Ansvarlig for gj.føring	Samarbeids-partnere	Prioritering i tid 2010-2017	OPPNÅELSE MÅL 2010
5.50 Generelt • Oppdatering av 10årsplanen		VNK	Utviklingsstyret	2 ganger pr år	
5.51 Systematisering av enkle folkehelsefaktorer i kommunen gjennom fysiotek /FYSAK/ folkehelsekoordinator • Pådriver for bedre forståelse for utvidet og tverrsektorielt folkehelseperspektiv • Søke å koordinere personressurser som allerede er involvert i arbeidet kommunalt • Nasjonal pådriver for systematisk tilnærming på politisk-, administrativ- og universitetsarenaer		VNK Kommuner OFK NAV	Kommuner OFK Hdir NAV UiO/NIH Fjellprest	- Alle kommuner 2013 - Videreutvikle FYSAK/fysiotek til synlig, forutsigbar attraktiv jobb med frie midler og mandat (2012) - Avtale med NAV (2011) - Fysiotek med livsstilsavklaring for NAV (2012) - Aktivitetsskalender i hver kommune (2011)	Fysiotek i 5 av 6 kommuner Min 60% stilling 100'i tiltaksmidler pr komm. i 2010 Min 5 komm i 2010
5.52 Treningskontakter • Kurs /Nasjonal mal • Forankring • Benytte og lære av lag- og foreninger i primær og sekundærforebygging			Kommuner Idrettslag/NIF Valdres videregående skule NAV	- Kurs 2*/år i - Kurs blir nasjonalt sammen med NAV/NIF (2011) - Midler til lag og foreninger som vil utvide oppmøte og type aktivitet (2010)	2 kurs/år Kommunale 3xBRA MAT-kurs årlig Nasj.mal Tr.ktkter
5.53 Trimløyper Hver kommune har en gratis attraktiv sentrumsnær, lavterskelsmulighet		VNK FYSAK-nettverket	Gjensidige-stiftelsen BHSS venneforening	Utstrakt bruk	Ferdigstilles 2010
5.54 Best samordning mellom helsetjenestene i landet • Benytte og lære av helse-/rehabiliteringsbedrifter, samt regionalt helseprosjekt • Benytte kompetanse / se muligheter, innen sekundær og tertiærforebygging			Kommuner Helse-bedriftene (HiVa) Regionalt helseprosjekt i Valdres NAV	- Lite diagnosestyrt tilnærming - Oppretting av særskilte tiltak etter behov. - Større og mindre grupper, og/eller 1:1treningskontakt - Hjelp til aktivitetstiltak for bedrifter	
5.55 Utarbeide felles kommuneplan for tilrettelegging for fysisk aktivitet		Kommuner VNK	Kommunale ressurspers	Utarbeider plan 2010-2012	Felles Plan 2010
Totalt VNK (Arb ressurs) Tiltak	540' (490') 50'				

5.6 Natur og arealbruk

Mål og visjoner

Valdres skal

- utvikle en robust og langsiktig miljø- og arealpolitikk der næringsaspektet og verdiskapning knyttet til langsiktig merkevarebygging bygd på natur- og kulturverdier er et bærende element.
- sikre et attraktivt kulturlandskap
- ha en arealbruk som bygger på lokal forvaltning, som bidrar til lokal samfunnsutviklings og at bruken av utmarka sikres.

Status

Det har i regi av VNK ennå ikke vært noe engasjement mht arealpolitikk, kulturlandskap m.v, men VNK har vært involvert i følgende satsingsområder, som alle er nærmere kommentert på side 24 og 25.

- Stier, løyper og skilting – arbeid pågår, men felles handlingsplan ennå ikke på plass
- I regi av "Frisk i Valdres" arbeides det også med et prosjekt med fokus på stier, løyper og skilting – herunder også gang – og sykkelveger i nærområdene til grender og tettsteder
- Valdres sett fra vegen – dette prosjektet er startet opp og 1. fase ble gjennomført høsten 2009
- Stedsutvikling regionsenter pågår i regi av Nord-Aurdal kommune. VNKs bidrag 33' pr år (3 årig prosjekt), mens både OFK, NAK og Valdres Næringsforum BA alle er inne med store beløp.
- Arbeidet med felles klimaplan for kommunene i Hallingdal og Valdres er fullført, og planen skal nå behandles av de 12 respektive kommuner

Strategier

Viktige strategier er:

- Aktivt ta vare på stølsdrifta som livsform, og ta et nasjonalt og internasjonalt ansvar for dette.
- Sikre kulturlandskapet
- Bli best i Norge på ryddige grender og tettsteder
- Utvikle og samordne et felles handlingsprogram for stier, løyper og skilting slik at Valdres blir blant landets beste regioner på dette.
- Herunder også å tilrettelegge for gang- og sykkelveger, stier, løyper m.v. i nærområdene til grender og tettsteder
- Gjøre Valdres synlig langs vegen – utsiktsrydding
- Stedsutvikling i regionsenter
- Utarbeidelse av klimaplaner
- Få etablert et regionalt / interkommunalt friluftsråd

10 årig tiltaksplan

Tema og beskrivelse av tiltak	Kostnader (årlig)	Ansvarlig for gj.føring	Samarbeids-partnere	Prioritering i tid 2010-2017	OPPNÅELSE MÅL 2010
5.60 Generelt • Oppdatering av 10 års tiltaksplan		VNK	Utviklingsstyret	2 ganger pr år	
5.61 Næringstiltak • Arealbruk - Generelt - Ormtjernkampen - Vassfare		Kommuner Fylkesm.	Kommunene Fagernes Hot	2010	Samhandl m/Vassfare 2010
5.62 Ryddige grender/tettsteder		VNK	Kommuner/OFK	2011-17	2 lokale prosjekt
5.63 Stier, løyper, skilting • Fellesgodefinansiering • Felles handlingsplan	300' (50')	VD VD / VNK	VNK Kom, OFK, lag/org	2010-12 2010-17	
5.64 Tilrettelegg for aktivitet • 30 Familietoppturer 2010 • 3 -5 nye stier pr. kommune/år • Handlingsplan stier • Felles skiltplan • Fadderordning for vedlikehold • Nettsider for turister på alle nettsider i Valdres	(160) 50 10 10 20	VD VD/VNK VNK VNK , VD	VNK Kommunene Kommuner Fjellstyre/Lag/org OFK, SVV, kom OFK, GIS kart, Jazilla	2010 2011 – 2014* 1.kvart 2010 Treningsdagbok Tur tips Forbedr.mul Nett TV/ googleturer m bilder	30 familie turer 2010 Handlingspl stier 2010 30 nærstier Trill rullest Etbl Valdres IK Friluftsråd 2010
5.65 Valdres sett fra vegen • Arb. ressurs • Tiltak	(30) 100'	VNK	Kommuner Fylkesmann SVV	Skogrydd 2009-2010	2 km+ 2 km SAK /ETN Innen 1.11.
5.66 Stedsutvikling regionsenter • Prosjekt	33'	NAK	OFK Valdres nær.råd VNK, Lag / org	2008-2010	
5.67 Klimaplan • Prosjekt	(50)	Regråd i Hallingdal og VNK	Kom i Hallingdal og Valdres	2009-2010 2011 ->	Fys akt tydelig del i klimaplan
VNK total (arb. ressurs)	813 (290)				
Tiltak	523				

Nærmere om viktige prosjekter under Natur og arealbruk

5.63 Stier, løyper og skilting

Mål og visjoner

Målet er at stier, løyper og skilting skal brukes aktivt for å oppleve natur- og kultur i Valdres til fysisk aktivitet.

Status

Det har blitt arbeidet med stier, løyper og skilting både i kommuner og i lag / organisasjoner i flere år. På regionalt nivå er dette et viktig satsingsområde både for Valdres Destinasjon AS og for satsingsområdene Frisk i Valdres og kulturminnevern innen VNK. I tillegg har VNK behov for egne skilt og infotavler, og er også generelt opptatt av god skilting langs det offentlige vegnett.

Hensikten med å ha et spesielt satsingsområde for stier, løyper og skilting har vært å samordne alle gode krefter for at Valdres skal bli spesielt gode på dette.

- Det er i 2008 blitt enighet om skiltmaler for skilt til ulike formål
- Valdres Destinasjon har lagt store ressurser ned i sykkelkartprosjektet sammen med merking av skiløyper.
- Frisk i Valdres er spesielt interessert i å få i gang stier, løyper og skilting for at befolkning og tilreisende skal drive fysisk aktivitet.
- I verdiskapningsprogrammet for kulturminner er både stier og skilting til kulturminner viktig – og flere tiltak er utført i 2008 og 2009
- OFK vil i hht gjennomføringsavtalen for 2010 bistå med å utarbeide / gjennomføre en felles handlingsplan for Valdres vedr stier, løyper og skilting.

Valdres Destinasjon AS nådde fram med sin søknad om fellesgodefinansiering høsten 2008, og VNK har her i 2009 bidratt med 200' av den totale egenandelen

Strategier

Det utarbeides en felles handlingsplan for Valdres der det innarbeides gode rutiner for ressursbruk for tilrettelegging av stier, løyper og skilting – både for tilreisende og innbyggere.

Utarbeidelse av en overordnet fellesplan innebærer inntil videre ikke at en skal stoppe opp pågående prosesser, men prøve å sette alt inn i en flerårlig handlingsplan for stier, løyper og skilting. Her vil ulike aktører ha sine spesifikke ansvarsområder, og fellesmålet er å løfte hele totaltilbudet.

Alle skal vite at Valdres har det mest helhetlige tilbudet i Norge i ulike terreng – både for korte og lange turer.

5.64 Tilrettelegging for aktivitet

Dette er et nytt tiltak som har sin bakgrunn i "Frisk i Valdres", og har spesiell fokus på å etablere sammenhengende aktivitet og trygge muligheter for ferdsel både for innbyggere og ferierende.

Mål og visjoner

- Øke attraktiviteten og anerkjennelsen av Valdres som helsefremmende reisemål fra ekstremturer til lavterskeltilbud.
- Etablere sammenhengende attraktive og trygge muligheter for ferdsel – jfr. fot, sykkel, ridning, trille, ski m.v.

Status

- Dette prosjektområdet er initiert fra "Frisk i Valdres", men har mye felles med tiltaksområdet Stier, løyper og skilting
- Det regnes med at arbeidet med – og omfanget av – en felles handlingsplan for stier, løyper og skilting vil avklare om alt dette kan samordnes – enn kjøres som to programmer

Strategier

- Få en rask avklaring av forholdet til det andre prosjektet
- Kartlegging av status, muligheter og prioriteringer (både kommunevis og regionalt og mellom interessegrupper)
- Etablere Valdres (interkommunale / regionale) friluftsråd.

5.65 Valdres sett fra vegen

Mål og visjoner

Målsettingen er å få ryddet uønsket vegetasjon langs vegstrekninger i Valdres for å få fram fine utsiktspunkter.

Status

I VNK's handlingsprogram 2009 var det et prioritert tiltak å få aktivert prosjektet, og det ble i 2009 bevilget 220' fra Fylkesmannen i Oppland og 100' fra VNK samt egenandel fra kommunene til rydding i 4 kommuner. I 2010 er det lagt opp til rydding i de to resterende kommuner (Sør-Aurdal og Etnedal) samt evt. restoppdrag i de øvrige kommunene.

Strategi

Samhandle med alle gode krefter, -kommuner, staten / Fylkesmannen, vegvesenet, grunneiere og entreprenører for at hovedryddingen skal skje over et begrenset tidsrom i 2009 og 2010, og at det blir etablert gode og effektive metoder for framtidig forvaltning og vedlikehold.

5.66 Stedsutvikling av regionsenteret Fagernes

Dette er et prosjekt over 3 år som skal styrke Fagernes som regionsenter. Det var Valdresrådet (tidligere Næringsrådet) som var initiativtaker til prosjektet – som har en total kostnadsramme på 12,7 mill.kr. Oppland fylkeskommune og vertskommunen Nord-Aurdal er tungt inne i finansieringen, regionalt i Valdres er prioritert 2,7 mill.kr. i regionale DA-midler og 100' i VNK midler, og Valdres Næringshage AS er engasjert som prosjektleder. Prosjektperioden er 2008-2010.

Av prosjektmidlene bør det avsettes et mindre beløp til forprosjektering av en flerbrukshall for Valdres på Fagernes.

5.67 Den regionale energi- og klimaplan

Mål og visjoner

Valdres og Hallingdal skal oppleves som den grønne regionen. Klimagassutslipp i Hallingdal og Valdres skal pr årsinnbygger reduseres med 5 % innen 2010, 30 % innen 2020 og 50 % innen 2030. Alt i henhold til utslipp i 2006.

Det er videre mål om 10 % reduksjon i energibruk pr m2 i bygg basert på el og olje innen 2012, og tilsvarende 20% reduksjon i 2020.

Status

Arbeidet med Energi- og klimaplan for Hallingdal og Valdres har pågått i regi av Regionrådet for Hallingdal og VNK etter initiativ fra renovasjonsselskapene. Planen som ble utarbeidet i 2009, skal være en "minimumsplan" for regionene. Det er en målsetting at alle 12 kommunene vedtar denne innen 01.03.2010. Deretter er det opp til hver enkelt kommune å sette krav til seg selv i de enkelte kommunedelplanene .

En klimakoordinator fra hver av de 12 kommunene har vært med i utarbeidelsen av den regionale planen. Det er naturlig at de viderefører arbeidet med kommunedelplanene

Det er ønskelig at kommunene starter sin kommunedelplan første halvdel av 2010 slik at høringsprosess på kommunal plan kan starte raskt våren 2010 med vedtak i løpet av året. Den operative gjennomføringen av planen bør starte 2. halvår 2010. Prosjektet vil bistå i den kommunale delplan prosessen. Se ellers detaljer på : www.valhallklima.no

Strategi

VNK vil fortsatt engasjere seg i den interregionale energi- og klimaplanen ut fra sitt verdigrunnlag, og har avsatt 50' i arbeidsinnsats til dette i 2010

5.7 Kulturminner

Mål og visjoner

Overordnede mål er å bruke kulturminner, kulturminnemiljø og lokalhistorie som en vesentlig del av verdiskapinga i Valdres.

Verdiskapingsprorammet videreføres etter 2010.

Status

Bygg

1. Råmanus byggeskikkveileder (nesten) ferdig.
2. Våren 2009 fikk 9 støtte til restaureringstiltak gjennom Norsk kulturminnefond
3. Regional håndverker ansatt på Valdresmusea

Tilrettelegging, informasjon

1. Utarbeida skiltveileder
2. Satt opp stasjonstavler langs Valdresbanevegen
3. 10 skoler og frivillige er involvert i kultursti i forbindelse med **kulturminneåret**
4. 4 tilbydere av gards/stølsturisme har fått infotavler
5. Utarbeida avtale om tilrettelegging, skjøtsel og vedlikehold med OFK/grunneier og kommune ved bronsealderanlegg på Filefjell
6. Markedsføring av kulturminner og stølsopplevelse
7. Filmdokumentar om landbruk og nedlegging– i og utenfor VNK (Gerd Hennum)

Landbruk

1. Gjennomføring av Fyrtårnprosjektet
2. Gjennomført FOU-prosjekt på kartlegging av flaskehalser for stølsdrift i Valdres
3. Utarbeida løsningsforslag på ny bruk av gamle stølsbygg
4. Kartlagt beiter, reksler og kulturminner i 50 stølslag
5. Direkte støtte til stølstiltak

Stavkirker

1. FOU-prosjekt i forhold til regulering med ny PBL rundt kirkene
2. Utarbeida digital datamodell av Øye stavkirke
3. Videreført samarbeidsprosess mellom kirkene

Kurs/kompetanse

1. Gjennomført ystekurs (lagringsost, yoghurt og surost)
2. Gjennomført opplæring av stavkirkeguide guider
3. Restaureringsfag innført som valgfag på Leira Videregående
4. Gjennomført kurs i restaurering av sel/tørrmuring og overflatebehandling

Strategier

1. Styrking av stølsdrift og bærekraftige driftsformer i landbruket.
2. Videreføre veiledning og koordineringsfunksjon på virkemidler
3. Direkte "katalysatorstøtte" og løsningsforslag til konkrete tiltak
4. Styrke kompetansen (utdanning/kurs gjennom etablerte institusjoner)
5. Styrke stavkirkene som besøksmål
6. Styrke aktørsamarbeid (landbruk, stavkirker, destinasjoner)
7. Samarbeide og koordinere arbeid på alle nivå i kulturminnearbeidet
8. Styrke Valdresmusea som kompetanse-nav
9. Utarbeide overordna plan for målretta tilrettelegging av gamle veifar i Valdres
10. Løfte opp betydningen av jern som ev viktig del av kulturarven i Valdres

10-årig tiltaksplan

Tema og beskrivelse av tiltak	Kostnader (årlig)	Ansvarlig for gj.føring	Samarbeids- partnere	Prioritering i tid 2010-2017	OPPNÅELSE MÅL 2010
5.70 Generelt • Oppdatering av 10 års tiltaksplan		VNK	Utviklingsstyret, OFK, RA, Valdresmusea	2 ganger pr år	
5.71 Bygg • Tilpasset byggeskikk i hele Valdres – integrert byggeskikkveiledning • Ny bruk av gammel bygningsmasse – bidra til løsningsforslag • Veiledning i virkemiddelapparatet	120' 100`	VNK VNK VNK	Kommuner RA, OFK Kulturminnefondet, kommuner, BU, FMLA	2012 2010 2010-2017	-Trykking av veileder 30.06.10 -Ferdig utkast med minst 5 konkrete forslag. -Minst 3 konkrete iverksettelser. -10%økning i restaureringstiltak
5.72 Tilrettelegg/info • Planmessig opprustning av gamle veifar • Nasjonalt samarbeid om kongevegen • Bedre skilting til tilbud og opplevelser • Tilrettelegge stier	10' 10` 50` 50`	VNK OFK VNK	OFK, histlag, Valdresmusea, kommuner VNK, hist.lag Valdresmusea, kommuner Vegvesen, VD, aktørnettverk	2017 2010-2015 2010-2017 2010-2017	-Utarbeide plan -Iverksetting av samarbeidsplan med OFK/vang kommune -Tilrettelegge for 5 nye tiltak -5 nye kulturstier Innen 31.12.09
5.74 Landbruk • Langsiktig plan • Styrke inntekta i landbruket -Økt næringsutvikling, --kanalisere virkemidler • Skjerme sårbare områder. • Styrke nettverksarbeid • Støtte enkelttiltak • Valdes, nasjonalt stølsdriftsenter • Løfte opp jern som en del av kulturarven • Trekke inn immateriell kulturarv i stølsarbeidet	10' 100` 200` 100` 300` 50` 50` 20`	VNK VNK Kommuner VNK VNK VNK VNK VNK VNK	Faglag, kommuner, produsenter Næringshage, VD, FMLA, OFK VNK, OFK, RA FMLA, VNK, produsenter RA, OFK Norsk seterkultur, kommuner, stølsbrukere Valdresmusea Valdresmusea, utøvere	2012 2010 2010 2017 2015 2017	Oppstart 2010 Gard/støls-nettverk auke inntekt med 8% 3 utvalgte områder for aktiv skjøtsel Sluttføre Stølskartlegging Jmf gard og støl Jmf Valdresm Starte utredning Trykke hefte om Valdresjern 31.12. Bruke innsamla data frå stølskartlegginga
5.75 Stavkirker • Formalisert samarbeid • Felles organisering av guidetjenesten • Bedre tilrettelegging • Web presentasjoner	20` 20` 500` 400`	VNK / VD VD	Kirkeverger VD, kirkeverger RA, OFK, kommuner, kirkev.	2017 2017 2017 2010-2011	-Vedtatt handlingsplan for stavkirker 31.12 -Info tavler til 2 stavkirker 2010 2 nye 3D-presentasjoner 2010
5.76 Kompetanse • Styrke håndverkmiljø • Landbruk og håndverk for barn og unge • Lokale mattradisjoner	50` 20` 20`	V. musea V. musea VNK	VNK VNK, skoler, OPUS, OFK	2017 2017 2017	Bygningsverm. Håndverkerforum 4 kurs i 2010 Trad.håndverk inn på Valdres Videreg. Jmf kulturell skolesekk
Total beløp for VNK (Arb. ressurs) Tiltak	2560 (600) 1910			2010	

5.8 Kultur

Mål og visjoner

- Utvikle en langsiktig kulturpolitikk som styrker regionens identitet og folks tilhørighet
- Bygge den framtidige kulturpolitikken på fortid og nåtid
- Legge til rette for regionalt samarbeid og bidra til nettverksbygging
- Ivareta mangfoldet i regionens kulturuttrykk og utvikle kulturelle fyrtårn
- Tilby kulturopplevelser som oppleves ekte og skjerper sansene
- Ha et levende folkemuseum med aktivt samf.engasjement og sterkt kompetansemiljø
- Ta vare på kulturarven og legge til rette for kulturuttrykk som er nyskapende og sjangerovergripende
- Styrke arbeidet med kulturbasert næringsliv
- Styrke forståelsen for kulturarven som utviklingsressurs

Status

- Kunstnere, festivalene, stavkirkene, Valdresmusea og lokale matprodusenter er markedsført i Valdres Temaguide. Festivalene og lokalmat er i tillegg markedsført gjennom en annonsekampanje.
- Kva skjer-kalenderen på www.valdres.no blir oppdatert hver uke.
- Hovedsatsingsområdene i festivalstrategien er fulgt opp. Det er i 2009 arrangert fire nettverksmøter mellom festivalene Jørn Hilme Stemnet, Sol av Isfolket, Valdres sommersymfoni, Vinjerock, Rakfiskfestivalen og Worldcup/ Beitosprinten. Det er utarbeidet nytt søknadsskjema for festivalstøtte med kriterier for tildeling. Festivalene har deltatt på pressetreff i Stortorget Gjestgiveri og Valdresdag i Spikersuppa. Det er oppretta festivalkontor i samarbeid med VD.
- VNK har deltatt på flere samhandlingsmøter med Valdresmusea AS og har bl.a. samarbeidet om følgende saker: Austnorsk Kompetansesenter, støtteordninga Folkemusikk i notid og framtid, Teater Innlandet og Kulturminneåret 2009.
- Det regionale kulturutvalget fungerer bra.
- VNK deltar i nodemøter i Forum for Kultur og Næringsliv.
- Det er gitt økonomisk bistand/støtte til ulike tiltak, bl.a.: Ung i Valdres, Strunkeveko, Hamsun-jubileet, tilsetting av regional celloinstruktør, Valdres Ski (toppidrettslinja ved Valdres v.g.skule), sykkelrittet Viking Tour, Valdres FK, Guro Kleven Hagens solistoppdrag i Russland, Landbruksdagen, konsert med Ragnhild Hemsing
- Forprosjekt for å få utvidet stillingen som fjellprest er utarbeida og møte med biskopen er gjennomført

Strategier

Valdres skal

- Bruke festivalene, kunst- og kulturutøverne og kulturtilbudet aktivt i merkevarebygginga og markedsføringa av Valdres som attraktivt bo- og feriested
- Videreføre festivalstrategien og følge opp satsingsområdene
- Videreutvikle biblioteka som inkluderende møteplasser og læringsarenaer
- Stimulere til kulturbasert næringsutvikling gjennom oppretting av Valdresmodell for Kultur og Næring
- Styrke det regionale kompetansemiljøet på kulturområdet og utvikle nettverk
- Videreutvikle Ung i Valdres som inkubator for mangfoldet av kulturuttrykk retta mot aldersgruppa 16-20 år
- Støtte aktivt opp om det konsoliderte Valdresmusea AS
- Støtte aktivt opp om etablering av Austnorsk Kompetansesenter for folkemusikk, jazz og rock i Valdres
- Ha felles nettbasert markeds- og bookingkanal for overnatting og billetter til kulturarrangement
- Ha fokus på bruk av valdresdialekt og nynorsk
- Arrangere Valdresvert-kurs med fokus på kultur- og opplevelsestilbudet

10 årig tiltaksplan

Tema og beskrivelse av tiltak	Kostn (årlig)	Ansvarlig for gj.f.	Samarbeids- partnere	Priori tid 2010-17	OPPNÅELSE MÅL 2010
5.80 Generelt • Oppdatering av 10 års tiltaksplan		VNK	Utviklingsstyret	Halvårlig	
5.81 Festivalstrategi • Evaluere festivalstrategien • Utvikle festivalnettverket • Videreføre festivalkontoret • Utbetale festivalstøtte	850'	VNK	Festivalarrangørene VD/VNH/IN Kulturutvalget Valdres N.hage Oppland fylkeskommune	2010 Årlig Årlig Årlig	Revidere festival-strategi Festivalnettverket fem samlinger, festivalkontoret videreføres Utbet støtte inn 1.4.10
5.82 Kultur og Næring • Delta i utviklingen av en modell for å skape vekst i kulturnæringene • Arrangere kurs / seminar		Valdres Nærings-hage	VNK Kulturutøvere Valdres Næringsforum Valdresmuseum Forum for Kultur og Næringsliv	2010 Årlig	Gjennomføre hovedprosjekt Gjennomføre min ett kurs / seminar for kulturutøvere.
5.83 Sceniske utøvere • Stifte merkevarerorg • Utarbeide strategidok/ tiltaksplan • Støtte opp om etablering av FRIKAR-akademiet i Valdres og PA avtale		VNK	Kulturutøvere Valdres Destinasjon Valdresmuseum Valdres Næringshage Forum for Kultur og Næringsliv	2010 2010 2010	Merkevarerorganisasjonen for sceniske utøvere stiftes Strategidokument med tiltaksplan er utarbeida. FRIKAR-akademiet etableres i Valdres VNK starter drøftinger vedr partnerskapsavtale med akademiet.
5.84 Billedkunstnere, håndverkere • Arrangere møter og seminar i nettverksgruppa • Gjennomføre tiltak i samarbeid med galleriene		VNK	Kunstnerne Galleriene Forum for Kultur og Næring	Årlig Årlig	Nettverket tre samlinger og det blir arrangert ett kurs / seminar.
5.85 Ungdom • Opprette Valdres ambassadør-stipend til utøvere på nasj og internasj nivå, 20-30 år • Delta i arr.kom for UKM • Samarbeide Ung i Valdres	450'	VNK	Valdres Næringsforum Kommunene, OF Valdres v.g.s.	Årlig 2010 Årlig	Valdres utnevner sin første Valdres-ambassadør og utbetalt stipend. Ungd kulturmonstring er gj.ført 14.-16.04. Godt samarbeid med Ung i Valdres. Jfr 6.25
5.86 Idrett • Samarbeidstiltak jfr avtale med Valdres FK • Støtte regionale tiltak	100'	VNK	Valdres FK Lag og org.	Årlig Årlig	Samarbeidstiltaka i avtalen er gj.føres
5.87 Valdresmuseum • Støtte oppretting av Austnorsk Kompetanse • Folkemusikk i notid og framtid • Utarbeide PA avtale	300'	VNK	Valdresmuseum Oppland fylkeskommune	2010-2011 2010-2012 2010	Kompetansesenteret blir etablert og støtte motatt. Ny samarbeidsavtale om "Folkemusikk i notid og framtid" vedtas PA avtale blir utarbeida.
5.88 Kulturutvalget • Ha jevnlig møter og gj.føre regionale fellestiltak		VNK	Biblioteka, kultur-skolene, kultur-kontora, lag og org.	Årlig	Det avholdt/gj.før 6 møter og t min. fire tiltak
5.89 Diverse • Yte hjelp til reg tiltak som styrker merkev.bygg • Vurd prosj. hytteeiere • Vurd forprosj Fjellprest • Styrking av matkulturen	70'	VNK		Årlig 2010 2010	(De 70' kan også brukes på de øvrige tiltaksområdene)
Total beløp for VNK (arb.ressurs) Tiltak	2395' (625) 1770'				

5.9 ValdresVert

Mål og visjoner

Valdres skal

- bistå til at det enkelte individ som møter våre gjester skal bli bevisst på vertskapsrollen.
- utøve vertskapsrollen med økt fokus på lokal identitet og lokal kunnskap innenfor natur, opplevelser, kultur, historie og områdets egenart.
- utvikle vertskapsutviklingsprogram - sertifisering med kriterier og forventet kunnskaps- og servicenivå.
- sørge for at Valdres Vert skal bli en viktig ressurs i merkevarebyggingen av Valdres.
- styrke salgskunnskapen - ValdresVertene skal tenke produkt, service og salg i all sin virksomhet.
- Utdanne minst 200 nye valdresverter pr år (inkl. Valdres vidaregåande å skule)

Status

I 2008 ble det utdannet 180 valdresverter, og i 2009 har dette antall nye valdresverter vært 400 – her under 1 års elever på Valdres Vidaregåande skule etter initiativ fra Valdres

Næringsforum og OPUS

Videre er det planlagt spesialtilpassede kurs for næringslivet og nye fordypningskurs.

Strategi

Valdres skal

- utvikle kurs og opplæringspakker.
- dokumentert kunnskap om vertskapsrollen skal bli et merkekrav.
- øke bevisstheten hos folk flest i Valdres om natur- og kulturverdiene.
- tilpasse kurs til næringslivet
- kurs for utvalgte lag og organisasjoner f.eks. Valdres FK, Valdres Ski mf

10 årig tiltaksplan

Tema og beskrivelse av tiltak	Kostnader (årlig)	Ansvarlig for gj.føring	Samarbeids-partnere	Prioritering i tid 2010-2017	OPPNÅELSE MÅL 2010
5.90 Generelt • Oppdatering av 10 års tiltaksplan		VNK	Utviklingsstyret	2 ganger pr år	
5.91 Utviklingsprogram • Tilleggskursing som utvikler salgskunnskaper • Utvikle kurs spesialtilpasset næringsliv lag organisasjoner • Valdresvertkursing grunnelement i merkevarekrit.	75' 50'	Opus Opus VD AS/VNK	Innovasjon Norge VD AS / Peliagro VNF ,Handel , lag /org Merkevarestyret OPUS	Oppfølging skjer kontinuerlig 2010 – 2014 2012	Kurs 100 eskterne 80% av 1.kl elever VVS 2 bedrifter 1 kommune
5.92 Evaluering • Heve statusen til Vertene • Bruke dem ved seminarer, besøk, visninger, festivaler osv	10'	VD ,VNK VD,VNK OPUS	VM,VNH,Handelen	2010 - 2014	Inkl VV Valdres guide 2010
5.93 Kommunikasjon • Opprette database for elektronisk kommunikasjon / oppdateringar • Nyhetsbrev	25'	VNK OPUS	VD,VNK,Opus	2010 - 2012	400 adresser 3 brev pr år
Totalt VNK (Arb. ressurs)	160'				
Tiltak	160'				

6. NÆRMERE OM SATSINGSOMRÅDENE

Dette er viktige satsingsområder i tillegg til de innsatsområder som er direkte innrettet mot merkevarebyggingen, og som mer er å betrakte som viktige virkemidler / redskaper for å nå VNKS mål. Jfr nærmere omtale side 11.

6.1 Valdresportalen

Mål og visjoner

Valdresportalen skal bli den ledende regionale nettportal i Norge.

Status

Nye nettsider er implementert. Mer oversiktlig, mer stoff og muligheter, og lettere å finne fram for bruker. Videre er det nå laget et administrasjonsverktøy som administreres av oss selv, og som betyr lavere driftskostnader. Mer effektivt å få ut stoff og tjenester. Dette betyr økte muligheter for stoffproduksjon, flere kan jobbe med å fylle sidene og derved blir sidene også mer brukervennlig.

Strategier

Valdres skal utvikle en felles internettportal for Valdres.

Vi skal målrette informasjon til ulike grupper av befolkningen i Valdres, med særlig fokus på barn, ungdom og beslutningstakere.

Vi skal formidler verdiene knyttet til merkevarebyggingen i Valdres, og linke alle merkevarekampanjer opp mot www.valdres.no

10 årig tiltaksplan

Tema og beskrivelse av tiltak	Kostnader (årlig)	Ansvarlig for gj.føring	Samarbeids-partnere	Prioritering i tid 2010-2017	OPPNÅELSE MÅL 2010
6.10 Generelt Oppdatering av 10 års plan		VNK	Utviklingsstyret	2 ganger pr år	
6.11 Næringsliv/bedriftsregister • Bedriftsregister • Fordelsprogram • Meltwater avtale, domene mv.	40' 10'	VNK	Næringsliv	2010-12	100 bedrifter
6.12 Produktutvikling • Nettportal mot VD AS • Fotoarkiv • Videreutvikle portal - Reise på nett - GIS kart - Kulturminne løyper • Utvikle merkevareprodukter	20' 100'	VNK	VD AS VSP	2010-17 2010-12 2010-12	500 bilder Sos medier: Twitter Facebook Flickr.com 30' oppslag 15 prd nett
6.13 Nettside – Aktiv i Valdres • Treningsdagbok • Turtips • Turforslag • Nett TV / googleturer	10'	VNK		2010-15	Klar 30.06.10
Totalt VNK (Arb. ressurs) Tiltak	615 (435) 180				Fra 30' - Til 60' brukere Pr mnd

6.2 Kompetanse

Mål og visjoner

Hovedformålet for VNKs engasjement innen kompetanse er å styrke valdres-identiteten og å utvikle nødvendig kompetanse for å bygge merkevaren Valdres.

Viktige delmål er:

- Aktivt bruk av kompetansemiljøer i regionen, men også knytte seg opp og eksterne kompetanse- og forskningsmiljøer.
- Aktivt styrke det vi fra før er gode på – og bruke kompetanseutvikling som et konkurransefortrinn.

For øvrig er det generelt viktig å gi både ungdom og voksne best mulig utdanningstilbud, styrke ungdomsmiljøet og tilrettelegge for et godt samarbeid mellom skole, næringsliv og bibliotekene..

Status

VNK har så langt i perioden engasjert seg i

- Kompetanseheving for å styrke merkevarebyggingen – jfr kursopplegg veer Valdres Vert og merkevareskolen BI i samarbeid med hhv OPUS og Valdres Næringshage AS. Valdres Vert er også i regi Valdres Næringsforum BA arrangert for elever ved Valdres vidaregåande skule (VVS).
- Prosjekt kompetansemotor – dette var en forløper til de karrieresentra som er etablert i de øvrige regioner, men som ikke ble tilstrekkelig prioritert av valdreskommunene.
- Det er støttet opp om etablering av høgskoletilbud – herunder bidrag til oppstart av medlemskap studiesenter.no i 2007 og 2008, og til oppstart av ny linje for toppidrettssatsing i 2009 (jfr. Frisk i Valdres)
- VNK har støttet Ung i Valdres med 500' pr år (450' i 2009) som ledd i ungdomssatsingen
- Det tidligere regionale kompetanseutvalget (RKU) ble nedlagt ved etableringen av VNK.
- VNK har tatt initiativ vedr opplæringstilbudet ved VVS og har bl.a. fått gjennomslag for oppstart av valgfag i musikk, dans og drama.

Strategier

VNKs strategi er primært å medvirke og bidra til styrking av kompetanse til merkevarebygging og innen de innsatsområder VNK har samtidig som VNK er opptatt av den generelle kompetanseheving.

VNK vil aktivt bruke de kompetansemiljøer vi har i regionen og også bruke barn og unge som viktige arenaer for utvikling av valdresidentitet.

Enighet om å ta en ny vurdering vedr. etablering av karrieresenter.

10 årig tiltaksplan

Tema og beskrivelse av tiltak	Kostnader (årlig)	Ansvarlig for gj.føring	Samarbeids-partnere	Prioritering i tid 2010-2017	OPPNÅELSE MÅL 2010
6.2 Generelt • Oppdatering av 10 års tiltaksplan		VNK	Utviklingsstyret	2 ganger pr år	
6.21 Merkevarekomp / identitet • Valdres Vert kurs 1) • Merkevareskole • Valdresidentitet skole/barnehage • Valdresidentitet befolkn/næringsl/bibliotek		VNK-jfr 5.91 VNK VNK –jfr 5-1 VNK –Jfr5-1	OPUS VNH Skolene	Årlig	Kurs høst vår 2 møter Reg skole Barnehage Bibliotek
6.22 Opplæringstilbud - VVS • Uttalelser m.v. • Tiltak		VNK	VNF		Møte Aug hvert år
6.23 Desentr. høyskoletilbud • Spesielle • Ny vurdering av karrieresenter	70'	OPUS		2010	
6.24 Styrking av ungdomsmiljøet • Ung i Valdres – jfr 5.85		VVS	OFK, VNK	Reduserer OT-elever fra 5 til 3 stk	Øke delt. Fra 300- Til 350 avt OFK 100 ekstern
6.25 FOU – virksomhet • Merkevarebygging / landbruk		VNK			Smh m/ Bioforsk
Totalt VNK (Arb.ressurs)	540				
Tiltak	20 520				

6.3 Samferdsel

Mål og visjoner

- Raskest mulig opprustning av E16 til stamvegstandard
 - Fønhus – Bagn – Bjørge Oppstart 2010 – ferdig 2016
 - Øye – Borlaug Oppstart 2010 – ferdig 2019
 - Øye – Fagernes (Bjørge) Konseptutvalg utredning oppstart 2010 for å tilrettelegge for neste revisjon av NTP
- Videreutvikle Fagernes lufthavn som rute- og charterflyplass
 - 30 seters flyrute med morgen- og ettermiddagsrute f.o.m. 2012
 - Min. 20000 charterpax i 2017
- Opprusting av fylkesvegnettet (inkl. ”øvrige riksveger”)
 - RV33 over Tonsåsen om har høyest prioritet
 - FV289 over Eggeåsen
 - RV51 som nasjonal turistveg
- Utbygging av gang- og sykkelveger og andre trafikksikkerhetstiltak.

Status

- Arbeidet i VNK vedr E16 har f.o.m. 2007 vært konsentrert om Nasjonal Transportplan – der både Valdresrådet, Valdres Næringsforum BA, Stamvegutvalget og OFK i det alt vesentlige har støttet opp om vegmyndighetens forslag. I 2009 resulterte dette i at E16 gjennom Valdres – etter mange års arbeid – ble godt prioritert i NTP. Utfordringene blir å få til et best mulig samarbeid for å få planlagt og realisert prioriteringene i NTP.

En ny problemstilling er et forslag om å videreføre E16 fra Bergen til Gävle i Sverige, som har fått tilslutning i Stamvegutvalget og i Valdres dersom traseen går via Oslo.

- Fagernes lufthavn ble i 2008 reasfaltert for 18 mill.kr. og infrastrukturen er bra, men trafikken har vært dårlig p.g.a. flyruta (dårlig rutetabell), finanskrisen m.v.

Det arbeides med et nytt 3 årig prosjekt i samarbeid med Avinor, FjellNorge, Valdres Næringsforum BA, reiselivet, OFK og kommuner for å få opp trafikken.

- Planene for fylkesveger og trafikksikkerhetstiltak vil for årene framover bli vedtatt av OFK høsten 2009.

Strategier

VNKs engasjement er å arbeide mot beslutningstakere både på sentralt og fylkeskommunalt nivå og samtidig besørge lokal tilrettelegging gjennom utarbeidelse av planer – og at en har felles og entydige prioriteringer.

Videre har VNK fellesinteresser med så vel Stamvegutvalget (som det dekker sekretærfunksjonen for) og Valdres Næringsforum BA og har også et godt samarbeidsforum i Vegforum E16 mer repr. fra OFK og Statens Vegvesen.

På flysiden antas det gode effekter av et videre samarbeid med ”Fjell Norge”.

10 årig tiltaksplan

Tema og beskrivelse av tiltak	Kostnader (årlig)	Ansvarlig for gj.føring	Samarbeids-partnere	Prioritering i tid 2010-2017	OPPNÅELSE MÅL 2010
6.30 Generelt • Oppdatering av 10 års tiltaksplan • Være aktiv pådriver i smfrd saker	14	VNK	Utviklingsstyret	2 ganger pr år	
6.31 E16 • Kontinuerlig oppfølging av Valdres sine interesser i plan- og budsjett- prosesser og ta aktuelle initiativ for rask utbygging av E-16 til stamvegstandard. • Ivareta sekretærfunksjonen for Stamvegutvalget (25' inntekt pr år) • Ivareta kontakt med alle samarbeidspartnere for samordning av prioriteringer m.v. • E-16. tiltakspakke • Kontingent Stamvegutvalget (60' i 2014)	(60') (-25')	VNK VNK VNK VNK	Stamvegutvalget Oppland fylkeskommune Statens Vegvesen (SVV) Vegforum E-16 Vegforum Innlandet Valdres Næringsforum Kommunene	Oppfølging skjer kontinuerlig ihht SVVs og myndighetenes framdriftsplaner Uspesifisert Anslår betaling av 60' i 2014	Sørge for framdrift av E16 iht til planen.
6.32 Fylkesveger • Kontinuerlig oppfølging av Valdres sine interesser på fylkesveg sektoren – generelle fellestiltak m.v. • Nasjonal turistveg - Valdresfl	(10')	VNK	Oppland fylkeskommune Statens vegvesen Kommunene	Kontinuerlig i hht de planprosesser som til enhver til pågår	Bistå oppstart av prioriterte prosjekter
6.33 Trafikksikkerhet • Ta seg av evt. felles initiativ etter samråd med kommune • Samordnet gang- og sykkelveg satsing	(10')	VNK	Oppland fylkeskommune Statens Vegvesen Kommunene Oppland fylkestrafikk-sikkerhetsutvalg Trygg trafikk Valdres Destinasjon	Avhengig av rolle- og ansvarsfordeling på ulike tidspunkt.	Arrangere et større seminar i 2010
6.34 Fagernes lufthavn • Ivareta distriktets interesser vedr Fagernes lufthavn overfor ulike myndigheter • Bistå i det trafikkskapende Arbeid ¹⁾ • Få kommuner bedrifter til i større grad å bruke flyplassen	(25')	VNK VD Prosjekt Prosjekt	Valdres Destinasjon Oppland fylkeskommune Valdreskommunene Valdres Næringsforum Avinor Innovasjon Norge Næringslivet	I årene 2010-12 prioriteres et eget prosjekt for trafikk-skapende arbeid.Prosj 760' 2010	
Total beløp for VNK (arb.ressurs) Tiltak	94' (80') 14'				Prosj 760'

1) Eget bidrag 300' fra kom. utv.fond, som sammen med bidrag fra OFK (300'), Avinor (60') og VNF (100) finansieres prosjektet med 760'

6.4 Tilflytting

Mål og visjoner

- Valdres skal være en attraktiv region å bo og arbeide i
- Valdres skal få økt tilflytting
- Valdres skal ha god rekruttering til ledige stillinger
- Det skal skapes nye arbeidsplasser

Status

- Samarbeidet med Placement ble avsluttet 01.09.09. Prosjektet har tilført Valdres 96 nye innbyggere. I tillegg planlegger seks andre å flytte til Valdres i nær framtid.
- Det er nedsatt en adhocgruppe med repr fra kommuner og næringsliv som har fått i mandat å utarbeide et langsiktig program for tilflytting. Her foreslås at kommunene får en separat rolle med egne tilflyttingsverter i hver kommune, og ambisjonene er å få til et godt program som skal øke tilflyttingen til regionen. Dette blir uansett en flerårig satsing, som betinger et bredt spleiselag.

Strategier

- Tilflyttingsvennlige kommuner
- Arbeide for større åpenhet / Holdningsskapende arbeid
- Sikre eksisterende og legge til rette for nye arbeidsplasser
- Økt kompetanse i arbeidslivet
- Sikre et variert og godt boligtilbud
- Gi ungdommen nøkt kunnskap og stolthet over egen region
- God markedskommunikasjon

10 årig tiltaksplan

Tema og beskrivelse av tiltak	Kostnad årlig	Ansvarlig for gj.f.	Samarbeids-partnere	Prioritering i tid 2010-2017	Finansiering / Måloppnåelse i 2010
6.40 Generelt • Rullering av handlingsplanen	55 '	VNK	Utviklingsstyret	Halvårlig	Arbeidsressurs, møteutgifter m.m.
6.41 Tilflyttingsvennlige kommuner • Engasjere koordinator (lønnsutgifter, 9 mnd i 2010) • Etablere og skolere tilflytterverter i hver kommune • Arrangere tilflyttertreff		VNK	Kommunene Valdres Næringshage OPUS Valdres Næringsforum	2010-2017 Årlig 2012-2017	Koordinatoren er finansiert gjennom statlig Bolyst-program, ca 500 000 i 2010. Tilflyttervertene utnevnt per 1/3 og skolinga er gjennomført av koordinator.
6.42 Holdningsskapende arbeid • Eg bryr meg-kampanje • Velkommen-kampanje (Tiltak for å få et varmere, mer inkluderende samfunn)	25'	VNK	Kommunene Skole og barnehage Frivillig sektor Valdres Næringsforum	Årlig	Egenandel på kr.25 000 med ekstern prosjektfinansiering. Minst to kampanjer egj. ført i løpet 2010. Antirasisme-prosjekt er planlagt sammen med Valdres FK .

6.43 Sikre og legge til rette for nye arbeidsplasser • Godt veiledningsapparat • Areal og lokaliteter • Statlige arb.plasser • Praksisplasser for bosatte flyktninger		Valdres Nærings-hage VNK	Kommunene OPUS NAV Valdres Næringshage Valdres Kompetansevekst	Årlig	Tiltakene gjennomføres uten ekstra kostnad i 2010. Alle kommuner avsetter areal og har oversikt over ledige lokaler. Oversikten legges på kommunens hjemmeside. Valdres får 40 nye statlige arb.plasser og minst 5 større selskap har etablert seg i Valdres per 31/12 2016. Opptrapping med 5-10 nye praksisplasser hvert år
6.44 Sikre større kompetanse i arbeidslivet • Utlysing av stillinger • Tiltak for å øke kompetansen • Arbeidskvalifiseringskurs for innvandrere • Kartlegge framtidig behov for arb.kraft i off.sektor og lage plan for rekruttering og etterutdanning		VNK	Kommunene OPUS Valdres Næringshage Valdres Kompetansevekst Valdres Næringsforum	Årlig 2011-2012	Tiltakene er gjennomføres uten ekstra kostnad i 2010. Antall utlyste stillinger øker med 20% fra 2010-2014. Årlige arbeidskvalifiserings-kurs gj.føres Framtidige behov for arb.kraft kartlegges og plan er utarbeides innen 1/1-2012
6.45 Sikre et variert og godt botilbud • Boligtomter, boliger og leiligheter for salg og utleie • Felles praktisering av lovverk mht konsesjon, deling og boplikt på landbruks-eiendommer • Utrede konsekvensene av å gi bruksbedring fra hytte til bolig • Oppfølging av eiendomsinnehaverne av ledige gardsbruk		VNK	Husbanken Faglaga i landbruket Kommunene Valdres Næringshage Landbrukets utviklingsforum		Tiltakene gjennomføres uten ekstra kostnad i 2010. Kommunene gir oversikt over ledige boligtomter og boliger for salg og utleie. Samla oversikt over dagens praksis utarbeides og felles praksis gj.ført pr 1/8 2012. Økonomiske og sosiologiske aspekt ved bruksendring er utreda per 31/12 2011. Oppfølging av eiendomsinnehavere er satt i system per 31/12 2012 og det blir omsatt minst 25 bruk innen 31/12 2016
6.46 Gi ungdom økt kunnskap og stolthet over egen region • Valdresvertkurs		Valdres Næringsforum	OPUS VNK VD	Årlig	Finansieres gjennom Valdres Næringsforum med kr. 60 000 per år. Minst 80 % av 1.klassingene skal ha gj.ført og bestått kurset.
6.47 God markeds-kommunikasjon • Nettside • Nyhetsbrev • Formidle suksesshistoriene • Trenger deg – kampanje med ulike tiltak, eks. samarbeid med Valdres FK om rekruttering av fotballspillere • Synliggjøre karrieremuligheter • Gjennomføre to undersøkelser om innbyggertilfredshet		VNK	Kommunene Valdres Næringsforum Valdres Næringshage NAV OPUS Valdres FK m.fl.	Årlig 2010 og 2016	Jfr 5.15. Tiltakene er samordnes med markedsavdelingen i VNK, Søkes om eksterne midler til kampanjene/ spørreundersøk. Valdres Næringsforum har gjennomfører prosjektet "Infoteam" i alle 10.klasser i Valdres med en kostnad på kr 270 000 fordelt på tre år; 2009-2011. Samarbeidet med Valdres FK er formaliseres gj avtale der VNK hjelper til med prosjektfinansiering.
Total beløp for VNK	80'				Prosjektfinansiering ca kr. 650
Arb.ressurs	55'				
Tiltak	25'				

6.5 Hytter og Fritidsbygg i Valdres

Mål og visjoner

Innen 3-5 år avdekke de ressurser som ligger i hyttemarkedet.
Utarbeide gode tovegs kommunikasjonskanaler til hytteeierne med mål å produktbedre de aktivitetene som hyttegjesten prioriterer ved sitt opphold i Valdres.

Status

De seks valdreskommunene er landets andre største region når det gjelder antall hytter og fritidsbygg. Pr. 31.12.08 var det 16 767 enheter (leilighetsbygg regnes som en enhet). Dette gir regionen utfordringer på flere plan; transport – areal / reguleringsplaner- utbygging av strømmett- pleie og omsorg – for å nevne noen.

En av hovedkriteriene for bruk av fritidsbygg er tilgangen til strøm, Undersøkelser foretatt hos kraft og elektrisitetsverk i Valdres sept 08 viser at ca. 50% av fritidsbyggene i Valdres har innlagt strøm.

I undersøkelser definerer en høystandard fritidsbygg for de med innlagt strøm
De siste 10 åra har antall nye fritidsbygg i Valdresregionen økt med ca 18 % (2500 enheter.)

8300 fritidsbygg i Valdres har ikke strøm. Dersom 50 % av disse får innlagt strøm i løpet av de neste 10 år vil dette gi en betydelig verdiskapning i økt årlig detaljomsetning i tillegg kommer selve rehabiliteringen.

Rehabiliteringsmarkedet for fritidseiendommer i Norge var i 2007 på ca 8,5 milliarder snaue 5 % av landets fritidsbygg ligger i valdresregionen.

Strategi

Valdres Næringshage planlegger et større hytteprosjekt i 2010 som vil gi oss bedre informasjon om potensialet i dette markedet:

"Verdiskapning av fritidshusbebyggelsen i Valdres." VNK vil være part i denne jobben

Valdres Destinasjon er i gang med gjennomføringen av Prosjektet "Frivillig fellesgodefinansiering" – et 3 års prosjekt der hytteeier og aktiviteten på hytta er et sentralt tema. Her forutsettes bla.a en kartlegging og database av alle hytte velforeninger.

Viktig også å se hytteeierne i tilflyttingssammenheng – jfr. "hytta blir huset". I tiltaket utredes muligheter / trusler ved tilrettelegging av at hytteeiere blir fastboende.

10 årig tiltaksplan

Tema og beskrivelse av tiltak	Kostnader (årlig)	Ansvarlig for gj.føring	Samarbeids-partnere	Prioritering i tid 2010-2017	OPPNÅELSE MÅL 2010
6.50 Generelt Oppdatering av 10 års tiltaksplan		VNK	Utviklingsstyret	2 ganger pr år	
6.51 Forberedende arbeider - Verdiskapning av fritidsbebygg "Hytta blir til huset"	(50)	VNH VNK	VNK, kommuner Kommuner, VNH	2010	Oppstart Prosjekt VNH 30.06.10
Totalt VNK (Arb. ressurs) Tiltak	50 (50) 0				

7. OPPSUMMERING OG FORSLAG 2010

Nedenfor er det gitt en oppsummering i form av prioritering av tiltak innen innsats- og satsingsområdene (i 1000 kr)

	Budsjett 2010		
	VNK bidrag		Ekstern bidrag
Innsats- og satsingsområder	Arb.ressurs	Tiltak	
Regional merkevarebygging	815	1185	300
Næringsliv		300	200 ¹⁾
Landbruk	240	200	1100
Reiseliv	40	180	
Frisk i Valdres	490	50	300
Natur og arealbruk	290	523	500
Kulturminner			2560
Kultur	625	1770	
Valdres Vert		160	100
Valdresportalen	435	180	
Kompetanse	20	70	
Samferdsel	80	14	300 ¹⁾
Tilflytting	55	25	650
Hytter	50		
Delsum	3140	4657	6010
Uforutsett	35	100	
Adm/drift	2340		
Totalt VNK bidrag	5515	4757	
Eksterne fordelt (arb/tiltak)	1557	4453	6010
Total arb/drift og tiltak	7072	9210	
(Henvvisning budsjett side 8)	(B1+B2)	(B3+B4)	(A3)

1) Det er bevilget 200' ekstra til Valdres Næringsshage AS og 300' til prosjektet "trafikkskapende arbeid Fagernes lufthavn 2010-12" av det kommunale utviklingsfondet

Langtidsprogrammet er et 10 årig program der den årlige rullering av programmet blir neste års handlingsprogram.

Dette vil gjøre det lettere å fokusere på tidsfrister og oppfølgingsansvar – der de årlige prioriterte tiltak inngår i en langsiktig strategi.

Det er viktig at disse langtidsprogrammene er dynamiske, slik at nye tiltak kan innarbeides og strategier evt. kan endres. Forankringen vil også bedres ved at programmene for de respektive innsatsområder følges opp gjennom året som temasaker i Utviklingsstyrets møter.

GJENNOMFØRINGSAVTALEN MED OFK

Denne beskriver fellestiltak i 2010 mellom Oppland fylkeskommune (OFK) og VNK vedr oppfølging av OFKs regionale handlingsprogram (RHP 2010)

I venstre kolonne er det vist hvilke resultatmål (1-25) i OFKs RHP tiltaket sorterer under, mens det i høyre kolonne er angitt hvilke innsats/satsingsområder i VNKs handlingsprogram tiltaket tilhører.

RHP 2010 Politiske resultat mål	Tiltak 2010: Beskrivelse	Ansvarlig fagenhet i OFK	Innsats-omr. VNK
	Kartlegge og utnytte mulighetene for faglig samarbeid mellom VNK og OFK".	Fylkesrådmannen	Adm/drift
2	Skole- og studietilbud støtter opp under satsingsområder i regionens spissede profil og regionens øvrige kompetanse- og arbeidskraftbehov, jfr. behov for desentralisert landbruksutdanning	Vdg. opplæring	6.2
2	Videreutvikle samarbeidet mellom OFK og kommunene om bedre gjennomføring av videregående opplæring knyttet til arbeid med overgangsrutiner	Vdg.opplæring	6.2
3	Samarbeid mellom OFK, VNK og næringslivet i Valdres om å styrke skaperkraft og innovasjonsevne gjennom satsing på ungt entreprenørskap	Vdg. opplæring Regional-enheten	5.2
3	VNK vurderer fortløpende og sammen med OFK oppfølging av tiltak og miljøer som styrker ungdommens deltakelse, kompetanse og kulturuttrykk, herunder Ung i Valdres	Vdg.opplæring Regional-enheten Kultur og idrett	5.8
4	VNK og OFK vil i fellesskap bidra til gjennomføring av pilotprosjekt for Austnorsk Folkemusikksenter	Kultur og idrett	5.8
4	OFK vil bidra til etablering av administrasjonsordning for festivalene i Valdres	Kultur og idrett	5.8
4	OFK bistår ved videreutvikling av festivaler og store kulturarrangementer av nasjonal betydning	Kultur og idrett	5.8
4	Avklare eventuelt framtidig samarbeid om friluftsspelet "Isfolket"	Kultur og idrett Regional-enheten	5.8
5	Samhandling for å sikre bygningsvernkompetanse, håndverkerkompetanse og materialbank	Kulturvern	5.7
5	Intensivert satsing på tilrettelegging, skilting av og informasjon om kulturminnene i Valdres	Kulturvern	5.7
5	Samarbeid om ressurskartlegging av stølsområder	Kulturvern	5.7
5	Satsingene og tiltakspakken knyttet til verdiskapings-piloten for kulturminner i Valdres, som er svært viktig for VNK-konseptet	Kulturvern	5.7

6	I tråd med Regional bibliotekplan definere bibliotekenes rolle innen langsiktig omdømmebygging, digitale tjenester og som arena for voksnes læring. Støtte opp om den regionale merkevarebyggingen i prosjektet "Jamsis & saumlaus 2.0".	Fylkesbibliotek	6.2
6	Gjennom møtevirksomhet m.v. definere samarbeidsområder med resten av regionen – herunder Valdres Folkemuseum AS	Kulturvern Fylkesbibliotek	5.8
10	Skaffe oversikt over og samordne ulike trafikksikkerhetstiltak	Opplands-trafikk	6.3
11	Bidra til å iverksette et system for treningskontakter	Kultur- og idrett	5.5
13	Avklare OFKs rolle i videreutvikling av Valdres næringshage gjennom bestilling og oppfølging av målene for 2009	Regional-enheten	5.2
15	Gjennomføring av bredbåndsutbygging – bistå med koordinering og avklaring	Regional-enheten	6.3
15	Knytte opp aktuelle miljøer i Valdres mot det regionale forskningsfondet	Regional-enheten	Adm/drift
17	Prøve ut en modell til finansiering av fellesgoder	Regional-enheten	5.4
17	Videreutvikle Beitostølen skiarena til å bli en permanent World Cup-arena	Regional-enheten	5.8
17	Bidra til å få utarbeidet/gjennomført en felles handlingsplan for stier, løyper og skilting	Kultur- og idrett	5.6
17	Gjennomføring av OFKs reiselivsstrategi mht infrastrukturen – midler og markedsføring – jfr FjellNorge-prosjektet	Regional-enheten	5.4
18	Avklare ansvaret for den fremtidige BU-ordningen. Bidra til at oppfølgingen av arbeidet med utvikling av en egen fjellpolitikk har framdrift og forankring i Valdres	Regional-enheten	5.3 Adm/drift
19	Gjennomføre hovedprosjekt med næringsliv og kommuner i Valdres med tanke på utvikling av Fagernes som regionsenter Avklare OFK's rolle i tilflytterprogrammet	Regional-enheten	5.6 6.4
23	Samarbeid med berørte parter om å avklare felles interesser i planlegging og bruk av GIS, spesielt når det gjelder løyper og stier.	IKT	5.6
24	Følge opp Nasjonal transportplan	Regionalenh. Oppl.trafikk	6.3
24	Videreutvikle Fagernes Lufthavn som rute- og charterflyplass	Opplands-trafikk	6.3
25	Følge opp handlingsprogrammet for fylkesveier	Regional-enheten	6.3

VIKTIGE SAMARBEIDSPARTNERE

Valdres Natur- og Kulturpark har med sin koordinerende rolle en rekke viktige samarbeidspartnere og nedenfor omtales de viktigste.

a) Departementer

Her nevnes spesielt:

- Kommunal- og regionaldepartementet
- Næringsdepartementet
- Miljøverndepartementet
- Kulturdepartementet
- Samferdselsdepartementet
- Riksantikvaren

der alle de 4 førstnevnte spesielt har støttet opp VNKS konsept, og der de 2 førstnevnte i perioden 2007-2009 har bidratt med 2 mill.kr. årlig (1,5+0,5) Samferdselsdepartementet og Vegdirektoratet og Avinor viktige vedr E16 og Fagernes lufthavn.

Riksantikvaren har bidratt sterkt gjennom verdiskapningsprogrammet for kulturminner.

b) Oppland fylkeskommune OFK

OFK er en svært viktig samarbeidspartner – og har bidratt sterkt både i ide- og etableringsfasen av VNK, og er generelt en viktig samarbeidspart. Dette både

- som regional utviklingsaktør
- via partnersaksavtalen mellom VNK og OFK
- via de årlige gjennomføringsavtaler – jfr. vedlegg 1
- enkeltprosjekter
- OFKs deltakelse i Valdresrådet, Utviklingsstyret, underutvalg m.v.
- regionkontakt og regionkoordinatorordningene.
- Det foreligger også avtaler vedr "Ung i Valdres" og folkehelseprogrammet.

c) Fylkesmannen i Oppland (FM)

FM har også bidratt positivt i utviklingen av VNK, og i forståelsen av lokal forvaltning – jfr BU –midlene og gjennom faglig og finansiell bistand. Dette både generelt og til enkeltprosjekter. Jfr. gard- og stølsturisme, Valdres sett fra vegen m.v

d) Valdreskommunene

Disse er eiere av Valdres Natur- og Kulturpark og har inngått en 10 års avtale om VNK, og en 4 årige forpliktende samarbeidsavtale med vedtekter for VNK i årene 2008-2011.

Kommunene er svært sentrale samarbeidspartnere i de fleste av VNK's satsingsområder og oppfølgingen av disse fordrer et godt og avklart samarbeid. En prosess for å avklare nærmere en god arbeidsfordeling / samordning og forankring bør bli et viktig tema i 2010

e) Valdres Næringsforum BA (VNF)

VNF er et overordnet koordinerende organ for næringslivet i Valdres med ca. 100 medlemmer, som er en svært sentral samarbeidspartner og som representerer næringslivet både i Valdresrådet og i Utviklingsstyret. I Valdresrådet er VNF representert med hele sitt styre på 10 medlemmer.

VNF's deltakelse i VNK er svært viktig for å få en god og samordnet policy mellom de regionale politikere og næringslivet.

Selskapets visjon er å gjøre næringslivet rikt og Valdres til Norges sterkeste regionale merkevare. Hovedmålet er at Valdres Næringsforum BA skal være aktiv pådriver for utvikling av hele Valdresregionen.

Viktige arbeidsområder er:

- Fremme næringslivets rolle som regional utviklingsaktør
- Være næringslivets talerør overfor myndigheter i saker som gjelder næringslivet generelt.

I forhold til handlingsprogrammet har VNF hatt spesiell fokus på videreutvikling av regionsenteret (jfr. avsnitt 5,6), økt satsing på samferdsel – jfr E16 og flyplass (avsnitt 6.3), Valdres Vert kurs for alle 1. klassinger ved VVS og vært aktive overfor Valdres Fotballklubb – som også er god merkevarebygging.

f) Valdres Destinasjon AS (VD)

Dette selskapet har som visjon og formål å være et verktøy for at Valdres skal bli den ledende helårsdestinasjonen i Norge.

Arbeidsoppgaver og tiltak som det jobbes med bygger opp om den merkevarebygging som skjer i VNK, og VD har engasjement og interesser innen alle VNK's innsats- og satsingsområder.

I forhold til VNK's handlingsprogram er VD spesielt sentrale i forhold til:

- Merkevarebyggingen og VD er en av merkevareorganisasjonene – som deltar aktivt i merkevarestyret. Jfr. avsnitt 5.1 og også Valdresportalen 6.1
- VD står ansvarlig for fyrtårnprosjektet som inngår i stølsatsingen – jfr. 5.3
- Den viktigste samarbeidspart mht arbeidet med stier, løyper og skilting – jfr. 5.6
- VD er også engasjert i flere av tiltakene både i forhold til kulturminner og kultur (5.7 og 5.8), kompetanse – også ValdresVert (5.9, samferdsel (6.3) og hytter (6.5) er viktige innsatsområde også prosjektet Valdres rundt på ski sykkel og stier

For øvrig er forholdet mellom reiseliv / landbruk et svært sentralt tema i hele VNK konseptet.

OFK vil for øvrig i hht gjennomføringsavtalen bistå med:

- Gjennomføre OFKs reiselivsstrategi mht infrastrukturmidler og markedsføring.
- Prøve ut en modell for finansiering av fellesgoder.

g) Valdres Næringshage AS (VNH)

Det er inngått en 4 årig partnerskapsavtale 2008-2011 som regulerer samarbeidsforhold der det framgår at VNK og VNH skal samarbeide om regional næringsutvikling. Dette ved aktivt å bygge merkevaren Valdres i tråd med 10 årsavtalen og VNKs handlingsprogram.

Når det gjelder ansvarsområder / arbeidsdeling går et hovedskille mellom det mer generelle regionale næringsutviklingsarbeidet og utviklingsarbeidet i VNKs regi, og det mer direkte bedriftsrettede arbeid i regi av VNH.

VNH's hovedoppgaver er:

- Drift av næringshagen
- Næringsutvikling med hovedvekt på
 - Etablererhjelp
 - Bistand til eksisterende bedrifter i Valdres
 - UtviklingsprosjekterProsjektet "Helse i Valdres" – jf. 5.5
Verdiskapning basert på regionens fritidsbosteder – jfr. 6.5
Kulturbasert næringsutvikling – jfr. 5.8

I 2010 vil VNH i tilknytning til VNKs handlingsprogram for øvrig være engasjert i:

- Stedsutvikling av regionssenteret – VNH utfører sekretærfunksjon, jfr. 5.66
Tilflytting – her forutsettes VNH å bidra på flere felt i det nye tilflyttingsprogrammet - jfr. 6.4

En viktig funksjon i VNH's konsept er også å bistå kommunene i deres bedriftsrettede arbeid.

h) Valdresmusea AS (VM)

VM er, eid av Valdreskommunene og er en svært sentral samarbeidspartner for VNK – i det både kultur og kulturminner er prioriterte satsingsområder.

I 2010 vil forøvrig det nye administrasjonsbygget bli ferdig realisert, og arrangement som Jørn Hilme stemnet, Isfolket og Landbruksdagen vil bli avviklet.

Det er videre spennende hvordan kompetansesenteret for folkemusikk, dans, jazz og rock utvikler seg – der både OFK og VNK har bidratt med oppstartkapital.

Det arbeides også tett med flere elementer i verdiskapningsprogrammet for kulturminner.

i) OPUS Valdres / Valdres vidaregåande skule (VVS)

OPUS Valdres tilbyr både fagopplærings, allmennfag, høyskole utdanning, tilpassede kurs, konsulenttjenester mv.

I forhold til VNK har OPUS vært engasjert som prosjektansvarlig for Valdres Vert kursene – som har vært vellykkede og som vil bli videreført i 2010. Videre er VNK

spesielt opptatt av kurs og kompetanseheving på områder som styrker merkevarebyggingen.

OPUS / VVS er her ansvarlige for oppfølgingen og for å følge opp prosjektet "det 13 årige skoleløp" sammen med kommunene. Dette er positive tiltak der VNK ikke er direkte involvert.

Videre vises det her til det positive initiativ fra barnehagene / skolene om utvikling av valdresidentitet, og at dette også bør innarbeides i den videregående skole. Jfr. her Valdres Næringsforum sitt positive initiativ med Valdres Vert kurs i VVS.

Vedr VVS har VNK vært tungt inne i "Ung i Valdres", og har i handlingsprogrammet lagt opp til å videreføre dette engasjementet.

j) Merkevareorganisasjonene

I tillegg til Valdres Destinasjon AS har VNK et svært viktig forhold til merkevareorganisasjonene

- Valdreskvalitet BA
- Valdres Mat BA

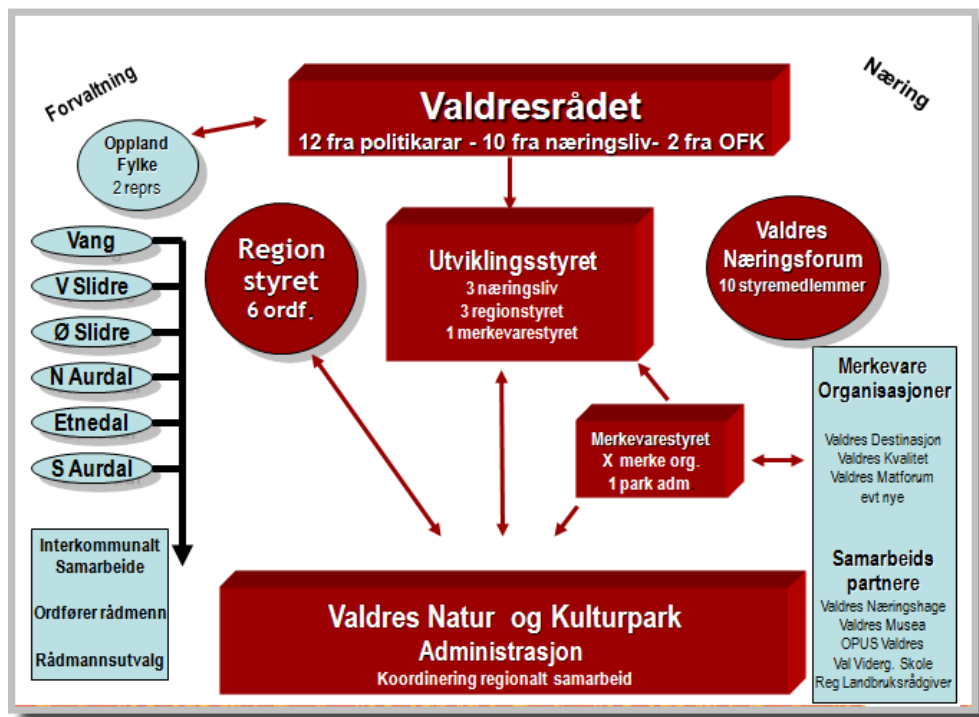
som begge er med i merkevarestyret, og som er svært viktige aktører i arbeidet med å få ut merverdiene av merkevarebyggingen – jfr. avsnitt I

k) Andre viktige samarbeidspartnere og aktører

Ovenfor er de viktigste samarbeidspartnere nevnt. I tillegg vises det til øvrige "aktører" som er nevnt i tilknytning til de respektive satsingsområdene.

[illegible]

Organisering VNK

Spørsmål til planen sendes til e-post: post@valdres.no eller tlf 6135 9450

For ytterligere info om Valdres Natur og Kulturpark : <http://www.valdres.no>

Eller ta direkte kontakt med en av parkens representanter.

Brattåsen Stølsvidda

Alle foto :kab@valdres.no

